

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسته کارآفرینی
تولید دمنوش‌های گیاهی و میوه‌ای
گیاهان دارویی فرآوری نشده
خوراکی و دارویی

زهرا طهماسبی نادری چگنی

شهرام گندابی

سمانه کلانتری

ریاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری

معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
سازمان توسعه و ترویج کشاورزی و دامپروری و شیلات

موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی

سرشناسه	: پهلماسی نادری چگنی، زهرا، ۱۳۶۳
عنوان و نام پدیدآور	: بسته کارآفرینی تولید دمنوش‌های گیاهی و میوه‌ای گیاهان دارویی فرآوری شده خوراکی و دارویی (FS). قوانین و مقررات و الزامات سرمایه‌گذاری و... // زهرا پهلماسی نادری چگنی، شهرام گندابی، سمانه کلانتری
مشخصات نشر	: تهران: اسرار علم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۲ ص: مصور(رنگی)، جدول(رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۶۹-۱۳-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: گیاهان دارویی -- جنبه‌های اقتصادی
موضوع	: چوشانده‌های گیاهی
موضوع	: بازاریابی -- ایران
شناسه افزوده	: گندابی، شهرام، ۱۳۵۸- گردآورنده
شناسه افزوده	: کلانتری، سمانه، ۱۳۶۳-، گردآورنده
شناسه افزوده	: عمومی، علی محمد، ۱۳۴۷ -، ویراستار
شناسه افزوده	: موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی جهاد کشاورزی
شناسه افزوده	: ایران. ریاست جمهوری. ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب ایرانی
شناسه افزوده	: ایران. ریاست جمهوری. معاونت علمی و فناوری
رده بندی کنگره	: ۹۹۰K ۱۳۹۶ ۱۱ع /۱
رده بندی دیویی	: ۵۸۱/۶۳۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۸۵۵۵

بسته کارآفرینی تولید دمنوش‌های گیاهی و میوه‌ای

مؤلفان: زهرا پهلماسی نادری چگینی، شهرام گندابی، سمانه کلانتری

مجری مسئول: عبدالله مخبر دزفولی

ناظر: علی ابراهیمی

مشاور اقتصادی: هرمز اسدی

مشاور کارآفرینی: عبدالله مخبر دزفولی، داوود حاجی میررحیمی

ویراستار علمی: علی محمد عمومی

صفحه‌آرایی: موسسه فرهنگی هنری طنین واژه هنر

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۶۹-۱۳-۲

شمارگان: ۱۰۰۰

چاپ: صادق

تهران، میدان انقلاب اسلامی، خیابان لبافی‌نژاد غربی، پلاک ۳۰۰

۹۱۲۸۰۲۵۵۱۴-۶۶۹۲۵۳۲۰-۶۶۹۴۷۱۹۳

تقریظ

صنعت گیاهان دارویی منبع عظیم اقتصادی و با ارزش افزوده بسیار بالا در ایران محسوب می شود. شناخت زمینه‌ها و برنامه‌های اشتغال در آن می‌تواند موقعیت ارزشمندی به این صنعت چه در داخل و چه در بخش صادرات و حضور موفق ایران در بازارهای جهانی ببخشد.

در همین راستا، نهضت تولید و مصرف گیاهان دارویی و داروهای گیاهی و فراگیر شدن طب سنتی، در کانون حمایت و برنامه‌ریزی مدیران اقتصادی- اجتماعی و حوزه سلامت کشور و نیز مورد گرایش جامعه قرار گرفته‌است. شکل گیری ستاد گیاهان دارویی و طب سنتی ایرانی و به دنبال آن طراحی و اجرای سند راهبردی توسعه صنعت گیاهان دارویی ایران و اقبال عمومی از مصرف این گیاهان و داروهای ذی‌ربط مؤید این مدعاست.

ظرفیت و نرخ اشتغال‌زایی این صنعت در ابعاد تولیدی، فرآوری، انبارداری، بسته‌بندی، توزیع و فروش با عنایت به ظرفیت‌های جهانی آن بسیار گسترده است. سازماندهی نشدن مشاغل حوزه صنعت گیاهان دارویی و نبود استاندارد سرمایه‌گذاری، این ستاد را بر آن داشت تا در اولین گام برای حمایت و هدایت فرآیند اشتغال دانش‌آموختگان جوان کشاورزی و منابع طبیعی و شفاف‌سازی سودآوری آن برای سرمایه‌گذاران اقدام به تدوین بسته‌های کارآفرینی گیاهان دارویی نماید.

این بسته‌ها محتوی داده‌های واقعی از فرایند تولید اقتصادی و مصرف، شرح شغل، شناخت بازار، بازده اقتصادی، نیروی انسانی و به اجمال مدیریت تولید و کارآفرینی در این حوزه است و نحوه سرمایه‌گذاری و سود ناشی از آن را طبق فرمول‌های اقتصادی نشان می‌دهد.

امید است شاهد گسترش اشتغال مولد، مصرف داخلی و توسعه بازرگانی داخلی و بین‌المللی محصولات گیاهان دارویی ایران بوده و با استفاده از ظرفیت‌های بکر بخش‌های کشاورزی و سلامت اجتماعی کشور و کاهش عوارض جانبی جسمی و روحی داروهای شیمیایی، روحیه طراوت و شادابی در جامعه ایران ارتقاء یابد. بدون شک، این شرایط در تسریع روند پیشرفت اقتصاد کلان ایران بسیار مؤثر بوده و برهمگان تلاش در جهت شتاب‌بخشی به چرخه توسعه ایران اسلامی واجب است.

دکتر محمد حسن عصاره

دبیر ستاد توسعه علوم و فناوری

گیاهان دارویی و طب سنتی

پیشگفتار

رویکرد اکثر کشورهای جهان به موضوع کارآفرینی، موجب اتخاذ سیاست‌های توسعه کارآفرینی در بخش‌های مختلف شده‌است. توسعه فرهنگ کارآفرینی، حمایت از کارآفرینان، ارائه آموزش‌های مورد نیاز به آنان و انجام تحقیقات و پژوهش‌های لازم در این زمینه برای حل مشکلات مختلف اقتصادی و اجتماعی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

کارآفرینی یکی از بحث‌های جدید در دهه اخیر بوده و در ایران نیز به لحاظ سهم بالای جوانان از جمعیت کشور و مشکل بیکاری آنها، یکی از محورهای اصلی در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های دولت می‌باشد. در پرتو کارآفرینی می‌توان با یک برنامه‌ریزی راهبردی، گام‌های اصولی و پایه‌ای برای رونق اقتصادی در جهت نیل به اهداف توسعه‌پایدار برداشت.

بدین منظور، ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری نسبت به تشکیل کارگروه تخصصی توسعه فناوری و کارآفرینی گیاهان دارویی و طب سنتی اقدام نموده‌است. این کارگروه در راستای اجرایی کردن اهداف پیش‌بینی شده در سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی و با تمرکز ویژه بر ارتقاء و توسعه سطح فناوری و دانش تولید گیاهان دارویی و کارآفرینی و اشتغال پایدار شکل گرفت. یکی از رویکردهای این کارگروه تهیه بسته‌های کارآفرینی در حوزه‌های مختلف گیاهان دارویی و طب سنتی بود که بدین منظور شیوه‌نامه‌ای براساس دیدگاه متخصصان و اعضاء ستاد گیاهان دارویی تدوین و متناسب با آن بسته‌های کارآفرینی تهیه گردید که در ادامه توضیحات بیشتری در این خصوص ارائه می‌شود.

هدف از تدوین بسته‌ها، افزایش کارآیی، بهره‌وری و در کل تحول اقتصادی در حوزه گیاهان دارویی و طب سنتی در سایه اهداف توسعه پایدار، ظرفیت‌سازی و توانمندسازی بوده است. در واقع کارآفرینی در حوزه گیاهان دارویی و طب سنتی می‌تواند علاوه بر اهداف عمومی، در راستای ارتقای سلامت و تامین بهداشت غذایی، توسعه کاشت، داشت و برداشت و فرآوری، ارتقای بهره‌وری و بهبود کمی و کیفی تولید، اثربخش باشد. ارائه راهبردها و برنامه‌های کلیدی می‌تواند با تغییر در سیاست‌گذاری‌ها و فراهم ساختن زمینه‌های برنامه‌ریزی و توسعه کارآفرینی در بلند مدت نتایج مطلوبی داشته‌باشد که در این باره می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- ایجاد اشتغال مولد و پایدار در حوزه گیاهان دارویی.

در حال حاضر علاوه بر بیکاران به علت بالا بودن نسبت نیروی کار به زمین و فصلی بودن فعالیت‌های کشاورزی همواره یک نوع بیکاری پنهان در حین دوره فعالیت کشاورزی و یک نوع بیکاری فصلی در روستاها وجود دارد. ایجاد و توسعه گیاهان دارویی به علت ماهیت اشتغال‌زایی، می‌تواند برای گروهی از روستاییان به ویژه فارغ‌التحصیلان، اشتغال مولد و دائم و برای بیکاران فصلی، اشتغال موقت ایجاد نماید.

- ایجاد تنوع در اقتصاد کشاورزی و روستایی، بسته‌های کارآفرینی تهیه شده منجر به تنوع شغلی و ثبات بیشتر درآمد کشاورزان و روستاییان خواهد شد.

- کاهش فقر و توسعه کارآفرینی باعث افزایش درآمد سرانه کشاورزان و افزایش تولید ناخالص ملی، افزایش پس‌انداز، سرمایه‌گذاری، مصرف و تولید سرانه میشود؛ به عبارت دیگر، افزایش رفاه و ارتقاء سطح زندگی کشاورزان و روستاییان بدین وسیله محقق خواهد شد.

- افزایش کارآیی و استفاده از منابع تولید و پتانسیل‌های کشور.

- کاهش هزینه‌های بازاریابی، حمل و نقل و حذف واسطه‌ها در فرآیند تولید گیاهان دارویی.
- کاهش ضایعات گیاهان دارویی.
- افزایش نوآوری، ارتقاء سطح فناوری، افزایش تعداد ثبت اختراعات و ابداعات، تولید دانش فنی.

برای توصیف شغلی، به تبیین سه مؤلفه شامل: شرح شغل، موقعیت محلی و محصول یا خدمات نیاز است. در مؤلفه شرح شغل، از جمله هدف‌های کسب و کار، سودآوری و جنبه‌های قانونی، نوع حرفه اعم از تولیدی، خدماتی و جدید، فرصت‌ها و پیشرفت مدنظر است. مؤلفه موقعیت محلی از جمله امکان سرمایه گذاری و امنیت آن، مطلوبیت محل، فضای کافی، دسترسی به بازار و وجود امکانات اولیه و قابل دسترس بودن را مورد توجه قرار می‌دهد.

در مؤلفه محصول یا خدمات، مزایای محصول جدید و تفاوت آن با محصول موجود، نوع، ویژگی، کیفیت خدمات و محصول، تنوع تولید و محصول، توجه به توان مالی مشتریان، قیمت پایین و کیفیت بالا و در نهایت خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها به کار رفته مورد توجه قرار می‌گیرد. بسته‌های کارآفرینی در بخش بازرگانی، به موضوع رقابت، قیمت‌گذاری و فروش و همچنین تبلیغات و روابط عمومی می‌پردازند. در مقوله رقابت، رقبای نزدیک و غیرمستقیم مورد تحلیل قرار می‌گیرند، مزیت و ویژگی محصولات رقیب، تحول یا ثبات و نقاط قوت و ضعف رقیب و نتیجه عملکرد آن‌ها دارای اهمیت است.

در بخش قیمت‌گذاری و فروش، فنون بازاریابی در کسب و کار و استفاده از آن در شیوه قیمت‌گذاری و موقعیت رقیب مورد توجه قرار می‌گیرد؛ در مقوله تبلیغات در بازاریابی، بودجه و انواع و اقسام تبلیغات مختلف و خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها و نحوه آگهی دادن با توجه به عرف و فرهنگ جامعه، استفاده از عبارات جذاب، سهم مهمی در رونق کسب و کار دارد.

کارآفرینی با نیروی انسانی رابطه مستقیم دارد. از این‌رو در مقوله مدیریت منابع انسانی، نیروی انسانی مورد نیاز، مدیریت و تخصص و سوابق تجربی، وظایف و نقاط ضعف و قوت آن‌ها، نوع رفتار با کارکنان و مشتریان در رونق کسب و کار، نقش‌آفرین است. در بخش مدیریت مالی، تهیه برنامه و بودجه به منظور راه‌اندازی کسب و کار و میزان سرمایه برای افتتاح و حفظ و نگهداری آن و توجیه سرمایه‌گذاری، هزینه‌های مطالعاتی و عملیاتی مورد بررسی قرار می‌گیرند.

چنانچه این موارد همانند، به طور کامل در کنار هم قرار گیرند؛ نقشه‌ای برای موفقیت تولید و چشم‌اندازی از آینده و نحوه توسعه کسب و کار وجود خواهد داشت. با توجه به موارد ذکر شده و اهمیت تهیه بسته‌های کارآفرینی، ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی بر اساس اولویت‌های موجود نسبت به تهیه بسته‌های کارآفرینی زیر با همکاری متخصصان، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، تولیدکنندگان و اندیشمندان این حوزه اقدام نمود. امید است این امر در رشد اشتغال‌زایی و توان اقتصادی افراد مرتبط با این حوزه موثر واقع شود.

- تولید آلوئه‌ورا در شرایط کشت فضای باز در مناطق گرمسیری؛
- فرآوری ژل آلوئه‌ورا؛
- مرکز آموزش خصوصی گیاهان دارویی؛
- تولید نعنای فلفلی؛
- تولید آویشن؛
- تولید گل محمدی؛
- تولید ارگانیک گیاهان دارویی؛
- تولید تی‌بک گیاهان دارویی؛

- تولید نشاء گیاهان دارویی؛
- فراوری گیاهان دارویی در واحدهای کوچک روستایی؛
- واحد خشک‌کن وبسته بندی گیاهان دارویی؛
- تولید رزماری؛
- تولید به لیمو؛
- تولید اسانس در واحدهای کوچک روستایی؛
- تولید بادرنجبویه؛
- تولید گل گاوزبان؛
- کشت جایگزین آویشن در مناطق دیم؛
- کشت جایگزین زیره در مناطق دیم؛
- تغلیظ عصاره گیاهان دارویی؛
- تولید مریم گلی؛
- تولید حنا
- تولید گل راعی
- تولید گل همیشه بهار
- تولید عوامل بیولوژیک (زنبور براکون)
- تولید عوامل بیولوژیک (کفشدوزک)
- تولید بومادران
- تولید اسطوخودوس

در پایان لازم می‌دانم از حمایت‌ها و همفکری‌های ارزشمند جناب آقای دکتر محمد حسن عصاره - دبیر محترم ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری - تشکر نمایم.

علی ابراهیمی

مشاور ستاد و دبیر کارگروه

توسعه فناوری و کارآفرینی

اعضای کارگروه تخصصی توسعه فناوری و

کارآفرینی گیاهان دارویی و طب سنتی

دکتر محمد حسن عصاره (دبیر ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی)
مهندس علی ابراهیمی ورکیانی (دبیر کارگروه تخصصی توسعه فناوری و کارآفرینی

گیاهان دارویی و طب سنتی)

(عضو کار گروه)	دکتر محسن ابراهیم پور
(عضو کار گروه)	دکتر محسن بیگدلی
(عضو کار گروه)	دکتر مجتبی پالوج
(عضو کار گروه)	دکتر محمد رضا حاج سید هادی
(عضو کار گروه)	مهندس محمد رضا دهقانی
(عضو کار گروه)	دکتر فاطمه سفید کن
(عضو کار گروه)	دکتر غلامرضا کردافشاری
(عضو کار گروه)	مهندس شهرام گندایی
(عضو کار گروه)	دکتر علی محمد عمویی
(عضو کار گروه)	مهندس فریبرز غیبی
(عضو کار گروه)	دکتر حسین رضایی‌زاده
(عضو کار گروه)	دکتر فرزاد نجفی
(عضو کار گروه)	دکتر پوران‌دخت نیرومند
(عضو کار گروه)	دکتر مجید ولدان
(عضو کار گروه)	دکتر جواد هادیان
(عضو کار گروه)	مهندس نوروزی
(عضو کار گروه)	مهندس باستان
(عضو کار گروه)	مهندس خصاب
(عضو کار گروه)	دکتر نقدی بادی
(عضو کار گروه)	دکتر اصلان عزیزی
(عضو کار گروه)	دکتر عزیز جعفری
(عضو کار گروه)	دکتر مفتاحی

فهرست

تقریظ	۵
پیشگفتار	۷
فهرست	۱۵
فصل اول: تعریف، ویژگی‌ها و مشخصات فنی محصول	۲۱
مقدمه	۲۱
کار برد محصول	۲۳
مشخصات فنی محصول	۲۴
شماره تعرفه گمرکی	۲۶
مشخصات گمرکی کالا	۲۶
بررسی بازار و قیمت فروش	۲۶
پوشش	۳۲
عطاری‌ها	۳۲
نحوه تأمین مواد اولیه و روند مصرف محصول	۳۳
آمار واردات و صادرات	۳۴
عوامل خارجی محیط بازاریابی بین‌المللی	۳۶
عوامل تأثیرگذار بازار	۳۶
فعالیت‌ها در ابتدای شکل‌گیری روند صادرات	۳۶
استانداردهای اجباری	۳۶
کشورهای هدف صادراتی	۳۷
۱. چین	۴۱

۲. ژاپن ۴۲
۳. هند ۴۳
۴. امارات متحده عربی ۴۵
۵. روسیه ۴۶
- بررسی محصولات مشابه ۴۷
- تحلیل موقعیت ۴۸
- محیط ۴۸
- تحلیل SWOT ۴۹
- راهبردهای بازاریابی تناوبی ۴۹
- راهبردهای گزینش شده بازاریابی ۴۹
- برندهای معتبر تولیدکننده دمنوش ۵۰
- نمونه محصولات خارجی ۵۱
- موارد پیشنهادی برای تولید ۵۲
- شرح ۵۳
- اسطوخدوس ۵۳
- علف چای ۵۵
- سنبل الطیب ۵۶
- داروهای معمول برای مصارف آرام‌بخش ۵۶
- عوارض دراز مدت مصرف آرام‌بخش‌ها ۵۷
- الزامات راه‌اندازی واحد تولید دمنوش‌های گیاهی ۶۳
۱. دمنوش‌های دارویی ۶۳
۲. مجوزهای مواد غذایی ۶۴

۶۵	فصل دوم: مطالعات فنی محصول
۶۶	روش‌های مختلف تولید
۶۶	فرآیند تولید منتخب
۶۷	گردش مواد
۶۷	نمودار (۲) خط تولید دمنوش گیاهی
۶۸	بررسی ایستگاه‌ها، مراحل و شیوه‌های کنترل کیفیت
۶۹	۱. کنترل کیفیت مواد اولیه
۷۰	۲. کنترل حین تولید
۷۰	۳. کنترل نهایی
۷۰	تعیین ظرفیت، برنامه تولید و شرایط عملکرد واحد:
۷۱	مواد اولیه طرح و برآورد مصرف هر یک
۷۳	دستگاه‌ها و تجهیزات خط تولید
۷۴	تجهیزات و دستگاه‌های خط تولید
۷۵	معرفی ماشین‌آلات و تجهیزات خط تولید
۷۵	۱. تجهیزات و تأسیسات عمومی
۷۵	۲. آزمایشگاه
۷۵	۳. تعمیرگاه
۷۵	۴. تأسیسات برق
۷۶	۵. تأسیسات آب
۷۶	آب مصرفی سالیانه واحد
۷۷	۶. سوخت مورد نیاز
۷۷	۷. تأسیسات
۷۸	۸. تجهیزات حفاظتی

- ۷۸..... محاسبه نیروی انسانی مورد نیاز
- ۷۹..... ساختمان
- ۸۰..... زمان‌بندی اجرای پروژه
- ۸۳..... **فصل سوم: مطالعات مالی اقتصادی**
- ۸۴..... اطلاعات مربوط به سرمایه در گردش و برآورد آن
- ۸۸..... ۳-۳- اطلاعات مربوط به سرمایه ثابت و برآورد آن
- ۹۲..... هزینه وسایل نقلیه و وسایل حمل و نقل
- ۹۲..... هزینه اثاثه اداری
- ۹۳..... هزینه‌های قبل از بهره‌برداری
- ۹۵..... کل سرمایه گذاری
- ۹۵..... هزینه‌های تولید
- ۹۸..... صورت‌های مالی و شاخص‌های اقتصادی طرح
- ۹۸..... ارزیابی مالی و اقتصادی طرح
- ۹۹..... تحلیل مالی
- ۹۹..... نتایج محاسبات مالی عنوان طرح: ایجاد واحد فرآوری گیاهان دارویی
- ۹۹..... ۱. برنامه تولید سالیانه
- ۹۹..... ۲. درصد تولید نسبت به ظرفیت اسمی در پنج سال اول
- ۱۰۰..... ۳. اخذ وام
- ۱۰۰..... ۴. هزینه‌های تولید
- ۱۰۱..... ۵. قیمت تمام شده محصول
- ۱۰۲..... ۶. جداول مالی
- ۱۰۸..... ضمیمه: تقاضای مجوز تولید دمنوش در گروه مواد غذایی:
- ۱۰۸..... ۱. نام و نشانی واحد تولیدی

۲. مشخصات واحد تولیدی ۱۰۸
۳. پروانه‌ها ۱۰۸
۴. مشخصات فرآورده ۱۰۹
۵. فرمول فرآورده ۱۰۹
۶. روش ساخت ۱۰۹
۷. ویژگی‌های فیزیکی، میکروبی و شیمیایی فرآورده نهایی ۱۱۰

فصل اول

تعریف، ویژگی‌ها و مشخصات فنی محصول

مقدمه

در حالی که اقتصاد گیاهان دارویی دنیا با توجه به رویکرد به طبیعت هر روز در حال بزرگتر شدن است و چشم‌انداز این محصول و فرآورده‌های آن برای بحث‌های توسعه منطقه‌ای به واسطه وابستگی محصولات به شرایط اقلیمی و سرزمینی، نوید بخش فردایی روشن است که اگر با دانش بومی همراه باشد می‌تواند موجب ایجاد ثروت، ایجاد اشتغال و تولید علم در مناطق کمتر توسعه یافته کشور و از جمله استان لرستان شود.

متابولیت‌های ثانویه گیاهی ترکیباتی هستند که توسط سلول‌های گیاه تولید می‌شوند اما غالباً به مصرف خود گیاه نمی‌رسند. این متابولیت‌ها کاربردهای مختلفی در صنایع گوناگون و به‌ویژه پزشکی دارند.

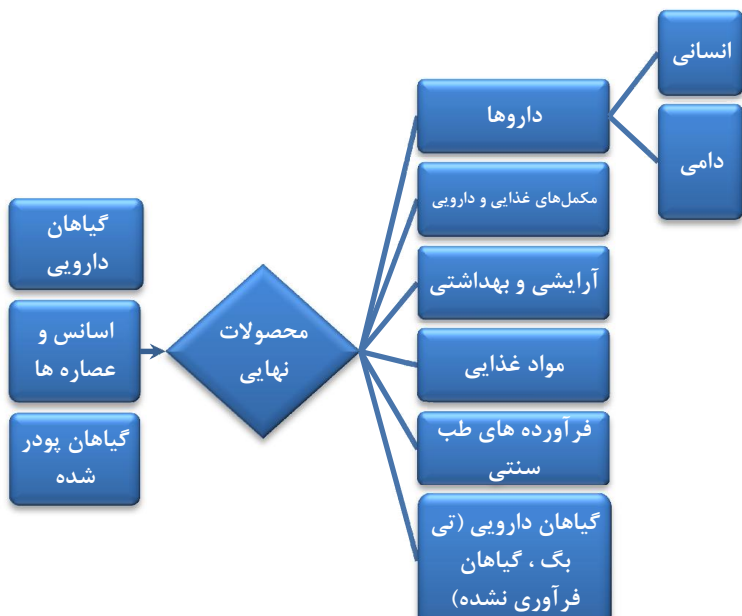
اسانس‌ها و مواد معطر، مواد مؤثره دارویی، فرمون‌ها، حشره‌کش‌ها، علف‌کش‌ها، قارچ‌کش‌ها، هورمون‌های گیاهی و مواد آللوپاتیک (ایجاد کننده انواع مقاومت‌ها و یا بازدارنده رشد و نمو) از این جمله هستند. در این میان ترکیبات دارویی و اسانس‌ها دارای اهمیت ویژه‌ای هستند.

در خصوص جایگاه طب سنتی و گیاهان دارویی ۲ تعریف وجود دارد. تعریف این جایگاه در دنیا و در کشور ما. در دنیا براساس تعاریف و استانداردهای سازمان بهداشت جهانی در سال‌های ۱۹۹۶ و ۲۰۰۵ مبتنی بر این است که طب سنتی و مکمل باید مورد حمایت قرار گیرند تا اهداف عدالت در سلامت و پاسخگویی نظام سلامت تحقق یابد. علاوه بر این، سازمان بهداشت جهانی برنامه‌هایی را در خصوص ترویج و فرهنگ‌سازی برای این نوع از طب انجام می‌دهد.

هر چند میان گیاهان دارویی و طب‌سنتی یک همراهی و ارتباط نزدیک وجود دارد، اما مهم‌ترین مولکول‌های اکتیو در درمان بیماری‌های حاد و مزمن از گیاهان است. گیاهان دارویی علاوه بر این که حداقل منبع ۲۵ درصد از داروهای جدید هستند، الگوی داروسازی شیمیایی نیز هستند.

اگر چه در نیم قرن گذشته استفاده از داروهای شیمیایی و سنتزی به شدت رواج یافت ولی به سرعت آثار زیان بار آنها بر زندگی آنها سبب گرایش مجدد به گیاهان دارویی گردید.

سازمان بهداشت جهانی در یکی از گزارش‌های خود اعلام کرده است که ۱۱۹ داروی شیمیایی مشتق شده از گیاهان وجود دارد. (مانند آسپرین که از آسپرین مشتق شده از درخت بید مشابه‌سازی شده است).

کاربرد محصول

در این بخش نام و کاربرد، طبقه‌بندی، بسته‌بندی، شماره تعرفه گمرکی و استانداردهای محصول مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

جدول ۱. نام و کاربرد محصول

ردیف	نام محصول	کاربرد دارویی
۱	دمنوش‌های گیاهی	آرامبخش، پیشگیری رفع نفرس و رماتیسم
۲	انواع دمنوش‌های میوه‌ای	آرامبخش، کنترل و کاهش چربی، پیشگیری و رفع نفخ و...

جدول ۲. طبقه‌بندی محصول

ردیف	نام محصول	طبقه بندی محصول
۱	دمنوش‌های گیاهی	دارویی و مکمل‌ها/ نوشیدنی‌ها و گیاهان دارویی فرآوری نشده
۲	انواع دمنوش‌های میوه‌ای	دارویی و مکمل‌ها/ نوشیدنی‌ها و گیاهان دارویی فرآوری نشده

جدول ۳. کد آیسیک

ردیف	کد محصول	شرح محصول
۱	۱۵۴۹۳۱۲۶۶۶	انواع دم نوش و پودر نوشیدنی گیاهی
۲	۱۵۴۹۳۱۲۳۲۵	انواع دم نوش Infusions
۳	۱۵۴۹۴۱۲۳۲	دم نوش گیاهی Herbal infusions
۴	۱۵۴۹۴۱۲۳۲۷	دم نوش میوه ای Fruit infusions
۵	۱۵۴۹۴۱۲۳۲۸	دم نوش مخلوط میوه ای- گیاهی ruit and herbs mixture infusions

مشخصات فنی محصول

برای بیشتر گیاهان دارویی استاندارد تدوین نشده است. اما در حال حاضر از سوی ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی، گروه بزرگی از استانداردها در حال تدوین می‌باشد. به هر حال با توجه به اینکه بخش زیادی از دمنوش‌ها به صورت ترکیبی تهیه می‌شوند این دست محصولات کمتر در گروه‌های استاندارد قرار می‌گیرند و روش‌های کنترلی بیشتر عمومی In house می‌باشد. در کنترل مواد اولیه و محصولات نهایی بیشتر کنترل‌های میکروبی است و مبنای آزمایش‌های آن کتاب‌های استاندارد بین‌المللی مانند BP و USP می‌باشد که برای استخراج روش آزمون مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در خصوص محصولات گیاهی با بسته‌بندی و مصرف به شکل فرآورده‌های گیاهان دارویی با توجه به نوع گیاه و گروه محصولی اخذ مجوز شده (دارویی، مکمل غذایی، طب سنتی) روند متفاوتی برای ثبت مشخصه‌های فنی دارند.

چند مورد از استانداردهای ملی وجود دارند که می‌توان از آن‌ها استفاده کرد در جدول زیر ملاحظه می‌کنید.

جدول ۴. برخی از استانداردهای ملی

ردیف	شماره استاندارد	عنوان استاندارد	مرجع
۱	۱۴۲	سبزی‌ها، نعنای خشک شده، ویژگی‌ها	ISIRI
۲	۵۱۸۲	سبزی‌ها، بابونه، ویژگی‌ها	ISIRI
۳	۱۸۲	ریشه شیرین بیان، ویژگی‌ها و نحوه آزمون	ISIRI
۴	۲۵۹۹	آویشن، ویژگی‌ها و نحوه آزمون	ISIRI

در کل مواردی که برای بخش‌های مختلف در نظر گرفته می‌شود شامل: روش تهیه گیاه (زمان و روش جمع‌آوری، روش آلودگی‌زدایی، نوع خشک کردن و آماده‌سازی گیاه)، گیاه‌شناسی (خصوصیات ظاهری میکروسکوپی) قسمت مورد استفاده، خصوصیات میکروسکوپی (خرده‌نگاری) قسمت مورد استفاده) - شرح کامل آزمایشاتی که روی گیاه به منظور کنترل انجام می‌گیرد (میزان مواد خارجی آلی، میزان خاکستر تام، میزان خاکستر غیرمحلول در اسید کلریدریک، میزان عصاره محلول در آب، میزان رطوبت، روش (روش‌های تشخیص (کنترل کیفی) نظیر TLC و... - روش و نتایج مربوط به کنترل‌های فیزیکی و شیمیایی فرآورده (شامل رنگ، بو، ابعاد، وزن، سختی، میزان فرسایش، زمان باز شدن و...) و در خصوص تولیدات دارویی بسته‌بندی (نمونه یا طرح برچسب و جعبه و بروشور، درج جمله «فرآورده طب سنتی ایران»، نام محصول، نام و آدرس مرکز تولیدکننده، دستور مصرف، تاریخ تولید، تاریخ انقضا و شرایط نگهداری روی بسته‌بندی و...) نیز به این موارد اضافه می‌شود.

جدول ۵. بسته‌بندی محصول

ردیف	نام محصولات	گروه بسته بندی	نوع بسته بندی
۱	دمنوش‌های گیاهی	فرآورده‌های گیاهی، گیاهان دارویی فراوری نشده، چای تی بگ و...	تی بگ‌ها ۱.۵ یا ۲ گرمی به تعداد ۲۰ یا ۳۰ عدد در یک بسته
۲	انواع دمنوش‌های میوه‌ای	چای تی بگ، فرآورده‌های گیاهی،	تی بگ‌ها ۱.۵ یا ۲ گرمی به تعداد ۲۰ یا ۳۰ عدد در یک بسته

شماره تعرفه گمرکی

در داد و ستدهای بین‌المللی جهت کدبندی کالاها در امر صادرات و واردات و تعیین حقوق گمرکی و سود بازرگانی، بیشتر از دو نوع طبقه‌بندی استفاده می‌شود. یکی از این طبقه‌بندی‌ها نام‌گذاری بروکسل و دیگری طبقه‌بندی مرکز استاندارد تجارت بین‌المللی می‌باشد.

روش طبقه‌بندی مورد استفاده در بازرگانی خارجی ایران، طبقه‌بندی بروکسل است که بنابر نیازها و کاربردهای خاص موجود، بعضاً تقسیم‌بندی‌های بیشتری در زیر تعرفه‌ها انجام گرفته است.

مشخصات گمرکی کالا

شماره تعرفه گمرکی خاصی برای این دسته کالا مشاهده نشده است؛ زیرا دسته مزبور به عنوان زیر مجموعه سایر دسته کالایی صادر می‌گردد. نکته قابل توجه این است که عدم دقت کافی سیستم گمرکی کشور برای ثبت صادرات و واردات در گذشته بوده است و این دسترسی به اطلاعات و آمار صادرات و واردات را با مشکل جدی روبرو کرده است.

بررسی بازار و قیمت فروش

بررسی امکان فروش برای محصول تولید شده در هر واحد جدید صنعتی می‌تواند عامل بسیار مؤثری در ارزیابی موقعیت اقتصادی و آینده اینگونه

واحدها باشد. در این ارتباط با در نظر گرفتن ویژگی‌های خاص هر صنعت، وضعیت تولید داخلی و میزان مصارف و نیازهای داخلی (بر مبنای انواع کاربرد محصول) مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرد و با تعیین میزان کمبود تولید داخلی محصول باید سهم قابل کسب بازار برای واحدهای جدید ارزیابی گردد. از سوی دیگر ویژگی‌های خاص هر صنعت، ممکن است امکانات ویژه‌ای را برای فروش و بازاریابی محصولات آن فراهم آورد که در هر مورد باید به طور جداگانه مورد بررسی قرار گیرد.

جدول ۶. واحد ارزیابی

ردیف	نام محصول	مقدار	واحد
۱	دمنوش‌های گیاهی	۹	تن
۲	انواع دمنوش‌های میوه‌ای	۹	تن

در این قسمت مسائل فوق‌الذکر در ارتباط با امکانات فروش محصول برای ارزیابی نهایی شاخص‌های اقتصادی واحد مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرد و قیمت فروش محصول مشابه بر مبنای نرخ‌های رسمی بازار ارائه خواهد شد. با توجه به بهبود فرآیندهای کارآمد و بر طرف شدن بسیار از ضعف‌های موجود، در حال حاضر زمینه برای جهش در بخش تولید و تجاری‌سازی این زمینه کاملاً مهیا می‌باشد.

حجم گسترده تقاضا برای گیاهان دارویی برای درمان‌های نیز با روند رو به تزاید به کارگیری این گیاهان در دامپزشکی و دامپروری، ظرفیت‌های گسترده‌ای جهت فعالیت اقتصادی در زمینه این گیاهان به وجود آورده است که هر سه بخش تولیدی در زنجیره گیاهان دارویی قابلیت فروش داخلی و صادرات دارند.

هر چه از ظرف مواد اولیه به سمت فرآوری اولیه (مواد حد واسط) و محصولات نهایی پیش برویم حاشیه سود و درآمدزایی بالاتری را خواهیم داشت؛ البته هر کدام از موارد مذکور، سیستم‌های بازرگانی خاص و متفاوتی دارند و از همه خاص‌تر محصولات نهایی می‌باشد.

محصولات نهایی با توجه به نوع محصول، تنوع وسیع در مصرف‌کنندگان، جذب بازار به واسطه حاشیه سود بالا، استراتژی‌های بازاریابی جدید و... شرایط خاصی را برای تمام مراحل بازاریابی، بازاریابی و... در شرایط رقابتی برای گرفتن سهم بیشتر از بازار طلب می‌کند.

در خصوص داروها، مکمل و محصولات طب سنتی که در این دسته قرار می‌گیرند رقابت با داروهای شیمیایی، نسخه کردن پزشکان، اثر داروخانه‌ها و... اهمیت هر چه بیشتر پیدا می‌کند و اینجا مشکل بیشترین تولیدکنندگان ایرانی در این حوزه است.

جدول ۷. محصولات و قیمت‌های موجود در بازار ایران

مهم‌ترین تولید یا عرضه‌کنندگان دمنوش‌ها	
فن‌آوران حیاتی پارسیان	۱
دکتر بین (کیمیای سبز کامو)	۲
گیاه دارو ماداکتو با برند گیاه دارو	۳
مهر گیاه	۴
کشت و صنعت نیاک	۵
چای سبز رفاه (تولیدکننده ترکیب چای سبز و گیاهان دارویی)	۶
جام طلایی نور با برند OABAB	۷
برند فومنتا	۸
نیلساکام برند گوزل گول	۹
زرین نوش پاییزه	۱۰
نوشان گل پرسیا	۱۱
نقشینه نگار پارسیان کیش با برند دیلما	۱۲
گیاهان سبز زندگی با برند آریا	۱۳
گل کوه بینالود با برند گل کوه	۱۴
گروه افراز تجارت با برند آرون هرب	۱۵

قیمت محصولات در حال عرضه به بازار متغیر بوده و از تقریباً حدود ۷۰۰۰ تومان تا حدود ۱۲۵۰۰ تومان وجود دارند. دمنوش‌های میوه‌ای و گیاهی دکتر بین، گیاه دارو، مهر گیاه، گلکوه بینالود، فن آوران حیاتی پارسین، دیلما، سها از معروف‌ترین محصولات در بازار دمنوش‌های داخلی ایران هست.

برخی مجوزهای اخذ شده برای دمنوش در کشور (ایران کد، جواز تأسیس و پروانه بهره‌برداری صنعت، معدن تجارت/ جهاد کشاورزی)

محصول	نام کالا	
چای سبز	چای دمنوش اسطوخودوس جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۲۰ g نام تجارتي فاقد نام تجارتي مرجع عرضه کننده كشت و صنعت نياك	۱۶۸۳۰۰۰۷۱۹۵۰۰۰۹
	دم كردني كيسه‌اي اسطوخودوس جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۱۳ g نام تجارتي دمنوش آرامش مرجع عرضه کننده فن آوران حياتي پارسيان	۱۶۰۲۹۰۲۰۲۰۴۰۰۰۲
چای دمنوش	چای دمنوش بابونه جعبه مقوایی ۲۴ عددی ۱۵۰ g نام تجارتي دلوپه مرجع عرضه کننده نوشان گل پرسيا	۱۶۸۳۰۰۷۶۲۴۴۰۰۳۷
	چای دمنوش بابونه جعبه مقوایی ۵۰۰ عددی ۲۰۰۰ g نام تجارتي دلوپه مرجع عرضه کننده نوشان گل پرسيا	۱۶۸۳۰۰۷۶۲۴۴۰۰۵۳
	چای دمنوش بابونه خالص ديلما كيسه بدون فويل بسته ۲۵ عددی ۵/۳۷ g نام تجارتي ديلما کشور سازنده سريلانكا مرجع عرضه کننده نقشينه نگار پارسيان كيش	۱۶۸۳۰۰۵۷۴۰۱۰۰۸۰
	چای دمنوش بابونه خالص ديلما كيسه فويلدار بسته ۲۵ عددی ۵/۳۷ g نام تجارتي ديلما کشور سازنده سريلانكا مرجع عرضه کننده نقشينه نگار پارسيان كيش	۱۶۸۳۰۰۵۷۴۰۱۰۰۸۳
	چای دمنوش بابونه ساشه ۱ عددی ۴ g نام تجارتي دلوپه مرجع عرضه کننده نوشان گل پرسيا	۱۶۸۳۰۰۷۶۲۴۴۰۰۲۱
چای سبز	چای دمنوش بابونه كارتن ۱۲ بسته‌اي ۲۵۰۰ g نام تجارتي دلوپه مرجع عرضه کننده نوشان گل پرسيا	۱۶۸۳۰۰۷۶۲۴۴۰۰۶۹
	چای دمنوش چای سبز جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۲۰ g نام تجارتي فاقد نام تجارتي مرجع عرضه کننده كشت و صنعت نياك	۱۶۸۳۰۰۰۷۱۹۵۰۰۰۶
	چای سبز كيسه‌اي جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۴۰ g نام تجارتي دمنوش مرجع عرضه کننده دمنوش طلای سبز	۱۶۸۳۰۰۲۳۱۸۶۰۰۰۲
دم كردني كيسه‌اي چای سبز	چای سبز كيسه‌اي جعبه مقوایی ۲۵ عددی ۵۰ g نام تجارتي دمنوش مرجع عرضه کننده دمنوش طلای سبز	۱۶۸۳۰۰۲۳۱۸۶۰۰۰۱
	دم كردني كيسه‌اي چای سبز جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۳۶ g نام تجارتي دمنوش آرامش مرجع عرضه کننده فن آوران حياتي پارسيان	۱۶۰۲۹۰۲۰۲۰۴۰۰۱۰
	دم كردني كيسه‌اي چای سبز و دارچين جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۳۰ g نام تجارتي دمنوش آرامش مرجع عرضه کننده فن آوران حياتي پارسيان	۱۶۰۲۹۰۲۰۲۰۴۰۰۱۵
چای دمنوش گل گاوزبان	چای دمنوش گل گاوزبان جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۲۰ g نام تجارتي فاقد نام تجارتي مرجع عرضه کننده كشت و صنعت نياك	۱۶۸۳۰۰۰۷۱۹۵۰۰۰۱۲
	چای دمنوش گل گاوزبان جعبه مقوایی ۲۴ عددی ۱۵۰ g نام تجارتي دلوپه مرجع عرضه کننده نوشان گل پرسيا	۱۶۸۳۰۰۷۶۲۴۴۰۰۳۸

۱۶۸۳۰۰۷۶۲۴۴۰۰۵۴	چای دمنوش گل گاوزبان جعبه مقوایی ۵۰۰ عددی ۲۰۰۰ g نام تجارتي دلوپه مرجع عرضه کننده نوشان گل پرسيا	
۱۶۸۳۰۰۷۶۲۴۴۰۰۲۲	چای دمنوش گل گاوزبان ساشه ۱ عددی ۴ g نام تجارتي دلوپه مرجع عرضه کننده نوشان گل پرسيا	
۱۶۸۳۰۰۷۶۲۴۴۰۰۷۰	چای دمنوش گل گاوزبان کارتن ۱۲ بسته‌ای ۲۵۰۰ g نام تجارتي دلوپه مرجع عرضه کننده نوشان گل پرسيا	
۱۶۸۳۰۰۱۹۷۱۵۰۰۱۹	چای دمنوش گیاهی گل گاو زبان انولوپدار جعبه مقوایی ۱۰۰ عددی ۱۶۰ g مرجع عرضه کننده شرکت بهرام تاپ توس	
۱۶۸۳۰۰۱۹۷۱۵۰۰۱۷	چای دمنوش گیاهی گل گاو زبان انولوپدار جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۳۲ g مرجع عرضه کننده شرکت بهرام تاپ توس	
۱۶۸۳۰۰۱۹۷۱۵۰۰۱۸	چای دمنوش گیاهی گل گاو زبان انولوپدار جعبه مقوایی ۵۰ عددی ۸۰ g مرجع عرضه کننده شرکت بهرام تاپ توس	
۱۶۸۳۰۰۱۱۰۷۰۰۰۳۶	چای دمنوش گیاهی گل گاوزبان انولوپدار جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۳۲ g گلستان	
۲۱۲۲۲۴۰۲۰۲۰۴۰۰۰۰	گل گاوزبان کیسه‌ای جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۱۴ g نام تجارتي دمنوش آرامش مرجع عرضه کننده فن اوران حیاتي پارسيان	
۱۶۰۲۹۰۲۰۲۰۴۰۰۰۱	دم کردنی کیسه‌ای آویشن جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۱۴ g نام تجارتي دمنوش آرامش مرجع عرضه کننده فن اوران حیاتي پارسيان	
۱۶۸۳۰۰۰۷۱۹۵۰۰۰۳	چای دمنوش آویشن جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۲۰ g نام تجارتي فاقد نام تجارتي مرجع عرضه کننده کشت و صنعت نیاک	
۱۶۸۳۰۰۲۱۷۳۲۰۰۰۲	چای دمنوش گیاهی آویشن جعبه مقوایی ۲۰ عددی وزن ۴۰ g مرجع عرضه کننده تعاونی مجتمع کشت و صنعت گیاهان دارویی خوراکی و صنعتی لرستان شماره ۵۳۵	
۱۶۰۲۹۰۲۰۲۰۴۰۰۰۱	دم کردنی کیسه‌ای آویشن جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۱۴ g نام تجارتي دمنوش آرامش مرجع عرضه کننده فن اوران حیاتي پارسيان	
۱۶۸۳۰۰۲۱۷۳۲۰۰۰۳	چای دمنوش گیاهی رازیانه جعبه مقوایی ۲۰ عددی وزن ۴۰ g مرجع عرضه کننده تعاونی مجتمع کشت و صنعت گیاهان دارویی خوراکی و صنعتی لرستان شماره ۵۳۵	رازیانه
۱۶۰۲۹۰۲۰۲۰۴۰۰۰۵	دم کردنی کیسه‌ای رازیانه جعبه مقوایی ۲۰ عددی ۲۲ g نام تجارتي دمنوش آرامش مرجع عرضه کننده فن اوران حیاتي پارسيان	

در قیمت‌گذاری باید به شرکت از ابتدا استراتژی عمومی خود را مشخص کند و تعیین کند همچنین‌بنای فعالیتش رهبری هزینه، تمایز و... هست، بر آن مبنا فعالیت‌هایش را هدایت کند و تعیین قیمت برای محصولاتش داشته باشد.

در قیمت‌گذاری هزینه تمام شده باید زنجیره عرضه را در نظر گرفت. در شیوه قیمت‌گذاری معمول، شرکت‌ها قیمت ۳ گانه تعیین می‌کنند، یعنی قیمت فروش به پخش، قیمت فروش به مغازه‌دار و قیمت مصرف‌کننده. مگر اینکه یک شرکت بخواهد خودش توزیع‌کننده مستقیم باد و یا بخواهد صرفاً فروش اینترنتی داشته باشد.

پوشش

در کشور ایران حدود ۱۰,۰۰۰ داروخانه در تمام کشور وجود دارد. برخی از استان‌ها به واسطه تراکم جمعیتی بیشتر داروخانه‌های بیشتری دارند، در صورت اعمال برنامه جامع بازاریابی تخصصی و پوشش مویرگی تخصصی با محصولات طبیعی در این استان‌ها می‌توان حضوری قوی در بازار داشت و روند بازاریابی و بازریابی را به‌خوبی در محصولات مزیت دارد را ایجاد کرد.

* در برخی از منابع تعداد داروخانه‌های موجود در تهران بیشتر نیز اعلام شده است.

عطاری‌ها

توزیع و فروش فرآورده‌ها در محصولات طب سنتی و فروشگاه‌های سلامت رونق زیادی در فضای کسب‌وکار کشور دارو که خود موجب افزایش نفوذ و معرفی این محصولات در بین مصرف‌کنندگان شده است.

در حال حاضر بیشتر از ۱۵۰۰۰ عطاری در سراسر کشور وجود دارد (بر اساس برخی از گزارش‌ها با توجه به مراکز عرضه ثبت نشده این تعداد تا ۲۵۰۰۰ عدد اعلام شده است).

ضمناً این محصولات می‌توانند در تمام فروشگاه‌ها، مغازه و سوپرمارکت‌ها و... عرضه و فروش داشته باشند. در حقیقت این دسته از محصولات بالاترین امکان حضور در زنجیره عرضه محصولات را دارا هستند.

نحوه تأمین مواد اولیه و روند مصرف محصول

تأمین مواد اولیه از بازار داخلی می‌باشد در این خصوص با توجه به ماهیت مواد اولیه، تجربیات گذشته و ترسیم آینده، کمبود و تنشی مشاهده نشده است. در مبحث مصرف تولیدات شرکت را باید مدنظر داشت؛ زیرا ماهیت گیاهی و نوع نگرش پر جاذبه‌ای که مصرف‌کننده نسبت به این محصولات در قیاس با داروهای شیمیایی پیدا کرده و در نتیجه کشش بالایی در بازار مصرف این تولیدات ایجاد کرده که بیشتر مورد بررسی قرار خواهد گرفت. اثرات جانبی فرآورده‌های حاصل از داروهای شیمیایی، ضروریات زیست محیطی و روند تدریجی گرایش به سوی محصولات طبیعی باعث شده که به‌خصوص در دهه اخیر استفاده از گیاهان دارویی در کشورهای پیشرفته جهان و نیز ایران که پیشینه‌ای بسیار طولانی در مصرف گیاهان دارویی داشته، شتابی فزاینده به خود گیرد. که همچنان سعی در آن است که داروهای گیاهی جایگزین داروهای شیمیایی شوند.

آمار واردات و صادرات

همانگونه که در بخش مربوط به کدهای گمرکی بیان شد، دسترسی به آمار صادرات و واردات به طور دقیق امکان نپذیرفت و تنها بعضی از اشاره‌های غیر قابل استناد در منابع موجود است با این حال توجه به گردش کالایی و مالی در بازارهای جهانی می‌تواند چشم‌اندازی از شرایط حال حاضر داروهای گیاهی دنیا و آینده این محصولات ایجاد کند.

گرایش به سمت گیاهان دارویی در کشورهای مختلف دارای دلایل متفاوت است به شکلی که در کشورها به دلیل مشکلات اقتصادی و هزینه‌های پایین گیاهان دارویی و در برخی کشورها مانند آمریکا، انگلیس، آلمان، کانادا و... به این دلیل است که به این نتیجه رسیده‌اند که مصرف گیاهان دارویی نتایج بهتر و عوارض کمتر دارد.

طبق اعلام سازمان بهداشت جهانی رشد مصرف گیاهان دارویی نسبت به داروهای شیمیایی ۱۵ به ۳ است در صورتی که در ایران که یکی از ۷ کشور آسیایی دارای بیشترین ذخایر گیاهان دارویی است این نسبت عکس می‌باشد. در حالی که ۷۵ درصد از مردم فرانسه، ۵۰ درصد از مردم کانادا، ۴۸ درصد از مردم استرالیا و ۴۰ درصد از مردم بلژیک در حال حاضر از داروهای گیاهی برای درمان استفاده می‌کنند. طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی، ۷۴ درصد از ۱۱۹ قلم داروی مشتق شده از گیاهان در طب مدرن با همان مقاصد درمانی تجویز می‌شوند که نیاکان ما در هزاران سال قبل به طور تجربی آموخته بودند.

در حال حاضر در کشور آمریکا در حدود ۲۵ درصد از نسخه‌های تجویز شده شامل حداقل یک قلم از داروهای گیاهی با منشاء گیاهی است. همچنین در کشور آلمان حدود ۶۰۰ تا ۷۰۰ ترکیب دارویی گیاهی شناخته شده است و نزدیک به ۷۰ درصد پزشکان آلمانی به تجویز آن‌ها مبادرت می‌کنند.

گسترش بازارهای جهانی و ارتباط روزافزون بین کشورهای مختلف باعث شده است که محیط تجاری بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی با تغییر و تحولات زیادی روبه‌رو شود و این همان مفهومی است که با فرآیند جهانی شدن اقتصاد ارتباط تنگاتنگ دارد. در این شرایط مفاهیم رقابت و قدرت رقابت‌پذیری از اهمیت به‌سزایی برخوردار است به گونه‌ای که در دوران حاضر ایجاد فضای رقابتی و توانمندسازی بنگاه‌های تولیدی الزامی‌ترین بستر تعامل با اقتصاد جهانی را تشکیل داده و دولت‌های کشورهای مختلف تلاش‌های زیادی را در این زمینه انجام داده‌اند. شاید به همین دلیل است که امروزه رقابت‌پذیری کلیدی‌ترین مفهوم در عرصه اقتصاد بین‌الملل به شمار می‌رود.

کشورهایی که هرگز نمی‌توانستند نقش اصلی در تجارت جهانی داشته باشند ناگهان به قطب اقتصادی تبدیل شده‌اند، بدین ترتیب، افراد و شرکت‌ها دریافته‌اند که حیطه رقابت آن‌ها بازار داخلی نبوده بلکه بازار جهانی هستند. امروزه بازاریابی مدرن از محدوده تولید، قیمت‌گذاری، شناسایی بازار و توزیع کالا فراتر رفته و شرکت‌ها را مجبور به ایجاد تماس و ارتباط با خریداران بالقوه و بالفعل می‌نماید. وظیفه ارتباطات، هدایت افراد یا سازمان‌ها در شناخت کالا و خدمات و ترغیب آن‌ها نسبت به ترجیح‌دادن کالا و در نهایت خرید و مصرف کالا است. لیکن باید رضایت بعد از خرید خریداران را نیز جلب کند و موضوع برتر بودن کالا را به آن‌ها یادآوری نماید.

با توجه به ضعف یا عدم قرارگیری در سطح مناسب در فاکتورهای ۱۲گانه «ارکان رقابت‌پذیری» (شامل: نهادها، زیرساخت‌ها، ثبات در اقتصاد کلان، بهداشت و آموزش ابتدایی، آموزش عالی و حرفه‌ای، کارایی بازار کالا، کارایی بازار نیروی کار، پیشرفته بودن بازار مالی، آمادگی تکنولوژیک، اندازه‌بازار، پیشرفته بودن بنگاه‌های تجاری، نوآوری) باید گفت ایران طی سالیان اخیر در بسیار از بخش‌ها بخصوص در دانش، ابزارهای و نوآوری‌های حوزه گیاهان

دارویی و صحه‌گذاری‌های طب سنتی جهش و حرکت خوبی داشته است و می‌توان گفت در موضوع زنجیره ارزش گیاهان دارویی، مواد حد واسطه، محصولات نهایی توان رقابتی مناسبی به دست آورده است و تفاوت عمده بازاریابی داخلی و بین‌المللی محیط بازاریابی است.

عوامل خارجی محیط بازاریابی بین‌المللی

عوامل اقتصادی / عوامل سیاسی / عوامل فرهنگی

عوامل تأثیرگذار بازار

درآمد / درجه توسعه اقتصادی کشور / وضع طبیعی کشور / عوامل زیربنایی کشور / جمعیت / سایر عوامل اقتصادی

فعالیت‌ها در ابتدای شکل‌گیری روند صادرات

تعیین کشورهایی که از نظر صادرات دارای مزیت هستند ایجاد بانک‌های اطلاعاتی سیستم‌ها و قوانین وارداتی، مراحل صادرات کشورهای هدف بر اساس نوع کالا الزامات قانونی و الزامات بهداشتی و دارویی برای ثبت محصولات (فرمت و زبان پرونده‌هایی که باید تشکیل و ارائه شوند، CTD DMF)، جهت تسهیل و سرعت بخشیدن به ثبت محصولات در بازارهای هدف.

استانداردهای اجباری

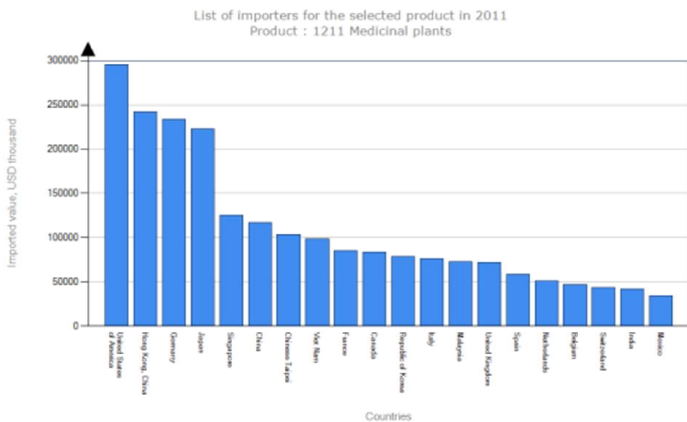
مدت زمان و هزینه هر کدام از مراحل (ثبت نمایندگی، ثبت نام تجاری، ثبت محصول و... برای گروه‌های کالایی مشتق از گیاهان دارویی: داروها، آرایشی و بهداشتی، دمنوش‌ها (Herbal Tea) گیاهان دارویی فرآوری نشده).

سیستم‌ها و کانال‌های عرضه و نظارتی و انتخاب مناسب‌ترین‌ها جهت توزیع کالای ایرانی.

قوانین تبلیغاتی، پروموشن و رقبا (کشور، بسته‌بندی قیمت و...) کدام دسته از داروها بیشترین کاربرد را در آن کشور دارند (برای مثال داروهای افسردگی، سرماخوردگی، بیماری زنان و...). آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری مصرف داروها بیماری‌های در حال پیشروی و همه‌گیری برای طراحی داروها و محصولات جدید (برای مثال چربی خون، قند خون و...) برای تعیین و اخذ مجوزها متناسب با بازارهای هدف صادراتی.

کشورهای هدف صادراتی

براساس اعلام گزارش‌های موجود در Trade map و comtradeUN بزرگترین واردکنندگان حوزه گیاهان دارویی به شرح زیر می‌باشند:
 نمودار ۱. بزرگترین واردکنندگان گیاهان دارویی

Product: 1211 Medicinal plants

	Importers	Imported value in 2008	Imported value in 2009	Imported value in 2010	Imported value in 2011
1	World	1,986,199	1,881,398	2,141,806	2,600,462
2	United States of America	276,112	254,121	268,163	295,434
3	Hong Kong, China	175,035	175,893	215,036	242,024
4	Germany	169,683	171,818	191,917	233,780
5	Japan	148,516	146,042	168,462	223,179
6	Singapore	77,109	71,484	87,668	125,459
7	China	40,462	40,147	70,944	116,936
8	Chinese Taipei	60,512	65,807	79,476	104,042
9	Viet Nam	9,207	11,104	12,370	98,323
10	France	93,901	79,520	83,076	85,293
11	Canada	63,440	67,333	71,117	83,334
12	Republic of Korea	53,866	49,929	74,388	78,453
13	Italy	75,640	58,301	53,545	76,482
14	Malaysia	47,676	50,591	65,719	73,068
15	United Kingdom	52,950	53,845	63,153	72,092
16	Spain	59,974	49,383	47,537	58,514
17	Netherlands	35,899	36,013	41,953	51,262
18	Belgium	52,439	48,471	45,449	47,097
19	Switzerland	47,832	32,803	35,898	43,916
20	India	30,936	32,255	34,571	42,297
21	Mexico	38,638	31,579	40,186	34,097
22	United Arab Emirates	18,616	19,136	26,020	32,836
23	Russian Federation	31,954	21,653	23,339	24,463
24	Poland	28,035	22,223	17,273	22,680
25	Australia	16,550	16,498	18,708	20,210
26	Czech Republic	11,658	12,347	11,508	19,690
27	Austria	16,977	13,884	14,527	16,608
28	Saudi Arabia	1,287	5,048	17,719	13,773
29	Thailand	8,161	9,012	12,930	13,405
30	Brazil	10,096	10,201	12,075	13,072

31	Ireland	11,752	11,362	12,555	11,410
32	Denmark	8,432	7,844	7,732	9,771
33	Macao, China	3,159	4,024	6,218	9,628
34	Portugal	8,204	5,304	7,520	9,622
35	Indonesia	12,163	6,580	9,077	9,594
36	Argentina	6,490	7,151	7,045	8,113
37	Sweden	7,812	7,007	8,125	7,579
38	Egypt	5,311	30,433	4,915	6,971
39	Hungary	7,141	6,374	7,143	6,523
40	Romania	10,296	5,161	5,983	6,248
41	Chile	3,588	4,822	5,770	6,238
42	Ukraine	6,386	4,594	5,608	6,053
43	Pakistan	4,849	5,464	6,168	5,732
44	Slovenia	5,473	5,493	6,378	5,623
45	Sri Lanka	3,953	3,117	4,176	5,308
46	Israel	7,373	6,358	4,849	4,697
47	Slovakia	2,908	4,319	5,070	4,630
48	Free Zones	4,853	4,121	4,109	4,536
49	Norway	3,993	3,576	4,148	4,469
50	Turkey	5,234	3,291	4,235	4,390

فعالیت و برنامه‌ریزی برای حضور در تمام ۱۰ کشور ابتدای لیست بالا برای ایران به واسطه ارتباطات مشکل هست و از بین کشورهای ابتدایی در این لیست می‌توان روی ژاپن و چین تکیه کرد.

کشور مالزی (رتبه ۱۴)، کشور هند (رتبه ۲۰)، امارات (۲۲)، روسیه (۲۳)، عربستان (۲۸)، مصر (۳۸)، اوکراین (۴۲)، پاکستان (۴۳) و ترکیه (۵۰) می‌توانند از اهداف انتخابی صادراتی از بین کشورهای بالا باشند.

کشورهای عراق، افغانستان، تاجیکستان، ارمنستان با وجود قرار نداشتن در بین کشورهای بزرگ وارد کننده، جمعیت کم (به‌خصوص در جمعیت پایین ارمنستان و تاجیکستان) به دلیل نزدیکی‌های فرهنگی و تمایل به همکاری‌های گسترده می‌توانند از شرکای تجاری بزرگ برای ایران باشند.

در صادرات ایران به کشور مالزی در کد ۱۲۱۱ گزارشی قید نشده است.

اگر بنا بر انتخاب بر اساس مزیت‌ها باشد در لیست بالا می‌توان موارد زیر را در نظر داشت:

۱. چین

داشتن روابط سیاسی و اقتصادی گسترده و رو به رشد، جمعیت بسیار زیاد، نیاز به مصرف داخلی و صادرات مجدد و... از مزایا و نقاط قوت در تبدیل کشور چین به یک شریک تجاری برای گیاهان دارویی ایران است.

بزرگترین صادر کننده فرآورده‌ها (با ایجاد ارزش افزوده) رتبه ۷ در واردات.

ایران در ریف ۶۱ از صادرکنندگان کد ۱۱۱۲ به کشور چین است.
۲۰ کشور ابتدایی صادرکننده به چین برای کد کالایی ۱۱۱۲ به ترتیب زیر اعلام شده است.

1	Republic of Korea
2	India
3	Canada
4	Ghana
5	Indonesia
6	Netherlands
7	Thailand
8	Democratic People's Republic of Korea
9	United States of America
10	Turkmenistan
11	Uzbekistan
12	Kazakhstan
13	Germany
14	Azerbaijan
15	Belgium
16	Nepal
17	Chinese Taipei
18	Myanmar
19	Cameroon
20	Australia

در مراودات تجاری چین با ایران به شرح زیر اشاره شده است:

چین در آمار واردات ایران به شکل پیوسته طی سال‌های ۸۸ - ۸۹ و ۹۰ دومین صادرکننده به ایران بوده است.

بازار چین در ۵ سال اخیر هموار جزء ۳ کشور اول هدف صادراتی ایران بوده است (۸۶-۸۷ سوم / ۸۸ دوم / ۸۹ و ۹۰ اول اول).

۲. ژاپن

داشتن روابط سیاسی و اقتصادی در حد مطلوب، جمعیت زیاد بیشتر از ۱۲۷ میلیون نفر (رتبه ۱۳ از فهرست کشورهای جهانی بر اساس جمعیت)، نیاز به مصرف داخلی سیستم توزیع گسترده و قانونمند. در بین برترین صادرکنندگان وجود ندارد اما رتبه ۴ در واردات (مصرف داخلی).

ایران در ریف ۳۸ از صادرکنندگان کد ۱۱۱۲ به کشور چین است. ۲۰ کشور ابتدایی صادر کننده به ژاپن به ترتیب زیر اعلام شده است.

جدول ۸ کشور های صادر کننده به ژاپن

		Imported value 2011 (USD thousand)	Trade balance 2011 (USD thousand)	Share in China's imports (%)	Imported quantity 2011	Quantity unit	Unit value (USD/unit)
	World	116936	619960	100	45586	Tons	2565
1	Republic of Korea	37236	30852	31.8	150	Tons	248240
2	India	8640	-6068	7.4	10943	Tons	790
3	Canada	7837	-5887	6.7	360	Tons	21769
4	Ghana	7652	-7652	6.5	944	Tons	8106
5	Indonesia	6996	-3564	6	2356	Tons	2969
6	Netherlands	6888	892	5.9	1016	Tons	6780
7	Thailand	6306	1571	5.4	5498	Tons	1147
8	Democratic People's Republic of Korea	5390	-4690	4.6	2178	Tons	2475
9	United States of America	5142	14990	4.4	502	Tons	10243
10	Turkmenistan	3248	-3248	2.8	3258	Tons	997
11	Uzbekistan	2497	-2457	2.1	2765	Tons	903
12	Kazakhstan	2067	-2067	1.8	2441	Tons	847
13	Germany	1683	18378	1.4	285	Tons	5905
14	Azerbaijan	1559	-1559	1.3	1482	Tons	1052
15	Belgium	1509	597	1.3	224	Tons	6737
16	Nepal	1338	-898	1.1	134	Tons	9985

17	Chinese Taipei	1111	46829	1	2000	Tons	556
18	Myanmar	1048	-1048	0.9	3405	Tons	308
19	Cameroon	842	-842	0.7	637	Tons	1322
20	Australia	768	1429	0.7	542	Tons	1417

در مراودات تجاری ژاپن با ایران به شرح زیر اشاره شده است:
ژاپن در آمار واردات ایران از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ در رتبه بین ۱۳ تا ۹ در
نوسان بوده است.

بازار ژاپن در ۵ سال اخیر رتبه ۴ تا ۱۳ در بین کشور اول هدف صادراتی
ایران بوده است.

۳. هند

داشتن روابط سیاسی و اقتصادی گسترده و رو به رشد، جمعیت بسیار زیاد و
رتبه دوم در بین پرجمعیت‌ترین کشورهای دنیا، نیاز به مصرف داخلی و
صادرات مجدد. رتبه ۲۰ در واردات - ایران در ریف ۳۶ از صادرکنندگان کد
۱۱۱۲ به کشور هند است. ۲۰ کشور ابتدایی صادرکننده به هند به ترتیب زیر
اعلام شده است.

جدول ۹. کشور های صادر کننده به هند

		Imported value 2011 (USD thousand)	Trade balance 2011 (USD thousand)	Share in India's imports (%)	Imported quantity 2011	Quantity unit	Unit value (USD/unit)
	World	42297	123685	100	24211	Tons	1747
1	Congo	5840	-5840	13.8	2857	Tons	2044
2	Australia	4876	-1388	11.5	501	Tons	9733
3	Viet Nam	4254	3152	10.1	5047	Tons	843
4	Pakistan	2746	13705	6.5	4076	Tons	674
5	Netherlands	2574	-535	6.1	433	Tons	5945
6	China	2264	1425	5.4	1495	Tons	1514
7	Nepal	1796	-1058	4.2	1701	Tons	1056
8	Indonesia	1475	48	3.5	729	Tons	2023
9	Area Nes	1444	-1397	3.4	714	Tons	2022
10	Sri Lanka	1304	538	3.1	632	Tons	2063
11	Ghana	1179	-1179	2.8	417	Tons	2827
12	Morocco	1167	-998	2.8	341	Tons	3422
13	Congo	1135	-1135	2.7	590	Tons	1924
14	France	1066	1508	2.5	191	Tons	5581
15	Germany	1019	10337	2.4	306	Tons	3330
16	Israel	886	-726	2.1	23	Tons	38522
17	Canada	765	431	1.8	377	Tons	2029
18	Republic of Korea	721	768	1.7	247	Tons	2919
19	United States of America	594	58572	1.4	252	Tons	2357
20	Cameroon	382	-382	0.9	206	Tons	1854

در مراودات تجاری هندوستان با ایران به شرح زیر اشاره شده است:
 هندوستان در آمار واردات ایران از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ در رتبه بین ۸ تا ۱۰ در نوسان بوده است.
 بازار هندوستان در ۵ سال اخیر به‌طور پیوسته در رتبه ۴ در بین کشور اول هدف صادراتی ایران بوده است.

۴. امارات متحده عربی

با وجود مشکلات بانکی پیش آمده از طرف کشور امارات، این کشور هنوز از بزرگترین شرکای تجاری ایران می‌باشد. رتبه ۲۲ در واردات این کد کالایی اطلاعات خاصی از صادرات ایران به امارت برای این کد کالایی موجود نیست

		Imported value 2011 (USD thousand)	Trade balance 2011 (USD thousand)	Share in United Arab Emirates's imports (%)	Imported quantity 2011	Quantity unit	Unit value (USD/unit)
	Total	32836	-31404	100	3508	Tons	9360
1	Singapore	22833	-22714	69.5	262	Tons	87149
2	India	4226	-4164	12.9	1600	Tons	2641
3	Indonesia	1378	-1378	4.2	694	Tons	1986
4	Egypt	904	-873	2.8	228	Tons	3965
5	China	648	-648	2	279	Tons	2323
6	Malaysia	609	-529	1.9	18	Tons	33833
7	Sri Lanka	599	-503	1.8	47	Tons	12745
8	Germany	301	-174	0.9	35	Tons	8600
9	Cyprus	275	-275	0.8	21	Tons	13095
10	Canada	193	-193	0.6	3	Tons	64333
11	Pakistan	155	-146	0.5	127	Tons	1220
12	Poland	151	-151	0.5	4	Tons	37750
13	United Kingdom	142	-134	0.4	4	Tons	35500
14	United States of America	86	-86	0.3	18	Tons	4778
15	Thailand	85	-85	0.3	38	Tons	2237
16	Australia	74	-74	0.2	1	Tons	74000
17	Republic of Korea	25	-25	0.1	1	Tons	25000
18	Turkey	22	-22	0.1	11	Tons	2000
19	Lebanon	19	-19	0.1	50	Tons	380
20	Tunisia	19	-19	0.1	16	Tons	1188

در مراودات تجاری امارات متحده عربی با ایران به شرح زیر اشاره شده است:

امارات در آمار واردات ایران از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ در رتبه بین ۱ صادرکنندگان به ایران بوده است. بازار امارات در ۵ سال اخیر رتبه ۱ تا ۳ در بین کشورهای اول هدف صادراتی ایران بوده است.

۵. روسیه

چشم‌انداز روابط اقتصادی و بانکی روشن و رو به رشد، جمعیت زیاد (بیشتر از ۱۴۰ میلیون - رتبه ۹ در بین پر جمعیت‌ترین کشورهای دنیا). رتبه ۲۳ در میان کشورهای واردکننده ایران در رتبه ۴۱ صادرات این کد کالایی به روسیه قرار دارد.

		Imported value 2011 (USD thousand)	Trade balance 2011 (USD thousand)	Share in Russian Federation's imports (%)	Imported quantity 2011	Quantity unit	Unit value (USD/unit)
	World	24463	-23258	100	9284	Tons	2635
1	Egypt	6817	-6817	27.9	2388	Tons	2855
2	Israel	2563	-2562	10.5	970	Tons	2642
3	Poland	2378	-2209	9.7	674	Tons	3528
4	Germany	1923	-1434	7.9	309	Tons	6223
5	Ukraine	1868	-1841	7.6	919	Tons	2033
6	Nigeria	1751	-1751	7.2	927	Tons	1889
7	China	1444	-1437	5.9	475	Tons	3040
8	Bulgaria	917	-917	3.7	292	Tons	3140
9	India	810	-810	3.3	540	Tons	1500
10	Sudan	688	-688	2.8	338	Tons	2036
11	Albania	343	-343	1.4	81	Tons	4235
12	Afghanistan	276	-276	1.1	200	Tons	1380
13	Turkey	250	-250	1	110	Tons	2273
14	Azerbaijan	247	-246	1	381	Tons	648
15	Morocco	230	-230	0.9	108	Tons	2130
16	Spain	194	18	0.8	21	Tons	9238
17	France	172	-172	0.7	37	Tons	4649
18	Austria	162	-162	0.7	24	Tons	6750
19	Kyrgyzstan	145	-109	0.6	59	Tons	2458
20	Sri Lanka	126	-126	0.5	21	Tons	6000

(منبع اطلاعات فوق: Trade map)

در مراودات تجاری روسیه با ایران به شرح زیر اشاره شده است:

روسیه در آمار واردات ایران از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ در رتبه بین ۱۲ تا ۱۷ صادرکنندگان به ایران بوده است.

بازار روسیه در ۵ سال اخیر رتبه ۱۳ تا ۱۹ در بین کشورهای اول هدف صادراتی ایران بوده است. (اتاق ایران)

۱. پاکستان؛

۲. ترکیه؛

۳. عراق؛

۴. افغانستان؛

۵. ارمنستان؛

۶. تاجیکستان؛

۷. عربستان.

بررسی محصولات مشابه

پارامترهای مختلفی بر قیمت محصول مؤثر می باشد که برخی از پارامترهای مهم در ذیل اشاره می شود:

۱. قیمت مواد اولیه مصرفی که یکی از مهم‌ترین هزینه‌های متغیر تولید می‌باشد و نقش عمده‌ای را در تعیین قیمت تمام شده محصول دارد.

۲. منطقه جغرافیایی احداث واحد به خصوص از لحاظ دسترسی به منابع تأمین مواد اولیه و کانون‌های مصرف محصول، هزینه‌های مربوط را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

۳. نوع تکنولوژی مورد استفاده از طریق تأثیر بر سرمایه‌گذاری، کیفیت محصول تولیدی و میزان ضایعات و... بر قیمت فروش محصول مؤثر خواهد بود.

۴. هزینه نیروی انسانی مورد نیاز تأثیر مستقیم در هزینه‌های متغیر تولید و قیمت تمام شده محصول دارد.

۵. ظرفیت تولید واحد روی قیمت فروش محصول مؤثر است، به این ترتیب که افزایش ظرفیت تولید از طریق سرشکن نمودن هزینه‌های سربرابر باعث کاهش قیمت تمام شده محصول می‌گردد.

باتوجه به نکات فوق، قیمت فروش محصول تولید شده علاوه بر اینکه می‌بایست هزینه‌های تولید را تأمین نماید، باید در حدی باشد که بتوان سهمی از بازار را به‌دست آورد و همچنین در صورتی که صادرات محصول تولیدی نیز مد نظر قرار گیرد، قیمت‌گذاری باید به نحوی باشد که رقابت با تولیدکنندگان خارجی امکان‌پذیر باشد.

در بررسی و تدوین برنامه بازار شرکت موارد کلیدی بررسی می‌شود که در نهایت شاخص‌های آماری و قابل آنالیز به دست می‌دهد:

تحلیل موقعیت

- اهداف؛
- تمرکز؛
- فرهنگ؛
- توانایی‌ها؛
- ضعف‌ها؛
- وضعیت بازار؛
- همکاران (عاملان پخش، نمایندگی‌ها و...).

محیط

- شرایط سیاسی و قانونی؛
- شرایط اجتماعی و فرهنگی.

تحلیل SWOT

راهبردهای بازاریابی تناوبی

- تبلیغات نشریات؛
- ابزارهای چاپ؛
- ویزیتورهای علمی؛
- تبلیغات اینترنتی؛
- نمایشگاه‌ها.

راهبردهای گزینش شده بازاریابی

- محصول؛
- نام تجاری کالا؛
- کیفیت؛
- خدمات پس از فروش؛
- بسته‌بندی؛
- قیمت؛
- شرایط پرداخت و گزینه‌های معامله؛
- سیستم ثبت سفارش، پیگیری ارسال و لجستیک؛
- توزیع؛
- ترویج (پروموشن).

بسته‌بندی: موضوع بسیار مهم و تأثیرگذار در فروش این دسته از محصولات، بسته‌بندی است، انتخاب نوع بسته‌بندی، هزینه‌ای که شرکت برای اینکار در نظر می‌گیرد، ثبت و طراحی برند و گرافیک چیزهایی است که باید به عنوان اولویت‌های مهم و تعیین‌کننده در بازار به آنها پرداخت.

بسته‌بندی نه به عنوان یک مزیت رقابتی در صادرات که بلکه الزام برای موفقیت تجاری حتی در داخل کشور ضرورت پیدا کرده است. در زیر به تعدادی از بسته‌بندی‌ها بر اساس نوع بازار (قفسه‌ای بودن) از برندهای موفق آورده شده است. (نمونه‌ها از دمنوش‌های گیاهی و دمنوش‌های میوه‌ای هستند).

برندهای معتبر تولیدکننده دمنوش

نمونه محصولات خارجی

موارد پیشنهادی برای تولید

بر این اساس در ابتدای شکل‌گیری فعالیت‌های تولیدی و تجاری‌سازی با در نظر گرفتن نیازهای بازار داخلی، نبود گیاهان دارویی دارای کمیت و کیفیت اسانس مناسب و گیاهان فاقد شناسنامه، شناسایی بازار و سیستم‌های توزیع موثرگی مناسب اقدام به بسته‌بندی گیاهان دارویی خواهد شد و بخش تحقیق و توسعه شرکت فعالیت‌های مربوط به آغاز فرمولاسیون بر مبنای گیاهان دارویی اندمیک ایران را آغاز می‌کند، در گام دوم بر اساس تولید محصول طب سنتی انجام می‌گیرد.

بر اساس آمار مرکز مطالعه ملی بیماری‌ها و آسیب‌ها آمار بیماری‌های روانی و اختلالات رفتاری، قلب و عروق، ادراری و تناسلی، بیماری‌های دستگه استخوانی و عضلانی، عوارض پس از زایمان و... از موارد عمده درگیرکننده افراد و جامعه می‌باشد که بررسی نیازهای جامعه به واسطه هزینه‌های بالای درمانی،

سال‌های مفید از دست رفته و... زمینه‌ساز مصرف محصولاتی برای پیشگیری و درمان اینگونه اختلالات است.

با وجود موارد مذکور، بر اساس آمار و نمودارهای بخش داروهای طبیعی و مکمل‌های سازمان دارو و غذای کشور بیشترین فرآورده‌های گیاهی اخذ مجوز شده شامل دارویی‌های با اثر بر سرماخوردگی، اسهال و ملین، دستگاه گوارش و... هستند که این به معنی نبود محصولات با اثر درمانی و پیشگیرندگی خوب در بیماری‌های پیش‌رونده است.

نام گیاه	کاربردها
علف چای <i>Hypericum perforatum</i> اسطوخدوس <i>Lavandula angustifolia</i> و <i>Lavandula officinale</i> سنبل الطیب <i>Valeriana officinalis</i>	آرامبخش

شرح

آرام‌بخش‌ها به انگلیسی (Tranquillizers): یا خواب‌آورها (Sedative) داروهایی هستند که آثار آرام‌بخش و رخوت‌آور دارند و معمولاً برای افرادی که مضطرب و نگران بوده و دچار افسردگی باشند تجویز می‌شود. استفاده این داروها در زمان کوتاه می‌تواند مفید باشد اما مصرف طولانی مدت آنها ممکن است سبب ایجاد اعتیادهای دارویی شود. قرص‌ها و شربت‌های خواب‌آور مانند دیازپاماز این قبیل داروها به‌شمار می‌روند.

اسطوخدوس *Lavandula angustifolia* و *Lavandula officinale*

اسطوخدوس، گیاهی است از خانواده نعناع و بسیار معطر که بزرگ‌های آن باریک و کامل است. بوته آن چوبی است و عموماً اعضای گیاه از تارهای ستاره‌ای پوشیده شده که عطر گیاه به دلیل وجود همین تارها است و که عطر مشهور لاواند (Lavand) از گیاه اسطوخودوس تهیه می‌شود.

همچنین از این گیاه روغنی استخراج می‌شود که بسیار معطر است و بوییدن آن حالت آرام‌بخشی دارد و در درمان بی‌خوابی کاربرد بسیار دارد. این گیاه سال‌هاست که در طب سنتی سایر ملل و در طب نوین برای درمان افسردگی به کار می‌رود و به مواردی از جمله تحقیقات انجام شده در کشور ما به شرح زیر اشاره می‌گردد:

اثر گیاه اسطوخودوس (*Lavandula angustifolia* Mill) در درمان افسردگی (نیک فرجام مسعود، پروین ندا، عصارزادگان نزیهه)

روش بررسی: در این مطالعه کارآزمایی بالینی ۸۰ بیمار سرپایی مراجعه کننده به کلینیک روانپزشکی بیمارستان هاجر شهرکرد که طبق مصاحبه ساختار یافته و پرسشنامه هامیلتون معیارهای ابتلا به افسردگی اساسی را داشتند وارد مطالعه شده و به شکل تصادفی به دو گروه شاهد و مورد تقسیم شدند.

در گروه شاهد، قرص سیتالوپرام ۲۰ میلی‌گرمی همراه با ۲ لیوان آب و نبات به عنوان پلاسبو دو بار در روز و در گروه مورد علاوه بر ۲۰ میلی‌گرم سیتالوپرام، معادل ۵ گرم اندام هوایی خشک شده اسطوخودوس دو بار در روز در دو نوبت صبح و شب به شکل جوشانده همراه با نبات تجویز شد.

بیماران بعد از ۴ و ۸ هفته از آغاز مطالعه با تکمیل فرم پرسشنامه هامیلتون و فرم عوارض درمانی پیگیری شدند. داده‌ها به کمک آزمون‌های آماری t-، student زوجی و کای دو تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: بعد از ۴ هفته میانگین افسردگی با مقیاس افسردگی هامیلتون در دو گروه شاهد و مورد به ترتیب $17/5 \pm 3/5$ و $15/2 \pm 3/6$ بود ($P > 0.05$) بعد از ۲ ماه نیز میانگین افسردگی در ۲ گروه شاهد و مورد به ترتیب $16/8 \pm 4/6$ و $14/8 \pm 4$ بود ($P > 0.1$) به علاوه شایع‌ترین عوارض مشاهده شده در دو گروه

خشکی دهان و گیجی بود. دو گروه از نظر عوارض دارویی تفاوت آماری معنی داری نداشتند ($P < 0.05$?)

نتیجه‌گیری: با توجه به این نتایج اسطوخودوس اثرات درمانی مثبتی در بیماران داشته و احتمالاً می‌تواند در درمان بیماران افسرده به صورت مستقل و یا همراه با داروهای ضد افسردگی مصرف شود.

علف چای *Hypericum perforatum*

گیاهی علفی، پایا، به ارتفاع ۵۰ تا ۸۰ سانتی‌متر و دارای برگ‌های متقابل است. در حاشیه راه‌های روستایی، مزارع متروک، نواحی کم درخت جنگل‌ها، بیشه‌ها و... می‌روید. از مشخصات آن این است که:

اولاً ساقه‌های متعدد و منشعب آن دارای دو خط نسبتاً برجسته در تمام طول خود است.

ثانیاً در برگ‌های متقابل و بیضوی و دراز آن نقاط کوچک و شفافی، به تعداد فراوان دیده می‌شود که در واقع کیسه‌های ترش‌حی مملو از اسانس‌اند. در گلبرگ‌های آن نقاط ریز یا خطوط تیره‌ای مشاهده می‌گردد که عبارت از غده‌های ترش‌حی محتوی شیرهای به رنگ قرمز مایل به قهوه‌ای می‌باشد. زمان گل دادن آن در اواخر اردیبهشت تا اواخر مهر ماه است مجموعه گل‌های آن نیز پس از ظاهر شدن به صورت دیهیم مانند درآمده منظره بسیار زیبا به گل می‌بخشد.

این گیاه علاوه بر خواص عمومی که دارد در درمان و پیشگیری از افسردگی و اثرات ترس از جمله با تأثیر بر سیستم سروتونریک و گابائریک در کاهش رفتار ترس دخیل باشد. و ترس ناشی از PTZ را کاهش دهد.

سنبل الطیب *Valeriana officinalis*

خصوصیات گیاه شناسی: سنبل‌الطیب گیاهی است چندساله با بوته‌ای استوار. این گیاه دارای ریزوم کوتاه و استوانه‌ای شکلی است. در سال اول رویش برگ‌های طوقه‌ای تشکیل می‌شود و در سال دوم به ساقه می‌رود. این گیاه دارای ریزوم می‌باشد.

ارتفاع ساقه به ۱۵۰-۵۰ سانتی‌متر می‌رسد، برگها به صورت متقابل هستند، گلها به رنگ سفید یا صورتی در اردیبهشت سال دوم به صورت مجتمع در انتهای ساقه‌های اصلی و فرعی ظاهر می‌شوند.

این گیاه از داروهای ضد اضطراب و استرس در طب سنتی نیز می‌باشد که فرآورده‌های دارویی نیز از آن‌ها تولید شده است. با توجه به یافته‌ها به نظر می‌رسد اثرات ضد اضطرابی دارد و پس از بررسی‌های بیشتر می‌توانند برای کنترل اضطراب استفاده شوند. سنبل‌الطیب می‌تواند در جلوگیری از علائم صرع کوچک مؤثر باشد. بخشی از مکانیسم اثر ضد تشنجی گیاه در ارتباط با نیتریک اکساید است.

توضیح وزنی (فله) در عطاری‌های کشور انجام می‌گیرد. عدم ثبت مشخصات گیاه‌شناسی، تاریخ برداشت، آلودگی، نبودن راهی برای شناسایی تولید کننده و... از ضعف‌های این نوع توزیع است.

داروهای معمول برای مصارف آرام‌بخش

- بنزودیازپین‌ها: دیازپام، اکسازپام، لورازپام، کلرازپام و
- باربیتورات‌ها: آپروباربیتال، بوتاباربیتال، پنتوباربیتال و
- داروهای ضد افسردگی: فلوکستین، ونلافاکسن و

عوارض دراز مدت مصرف آرام‌بخش‌ها

ایجاد تحمل (TOLERANCE): نیاز به مصرف بیشتر دارو برای تأثیر و احساس مشابهی که بیشتر با مصرف مقادیر کمتر همان دارو حاصل می‌شود، اطلاق می‌گردد. مصرف‌کننده به مرحله‌ای می‌رسد که دیگر افزایش دوز مصرفی آرام‌بخش‌ها بی‌تأثیر خواهد بود.

علائم ایجاد تحمل: دل درد، بی‌قراری، سرگیجه، رعشه، افسردگی، ترس‌های غیرمنطقی، پارانوئید و دمدمی مزاجی.

وابستگی (DEPENDANCY): پس از ایجاد تحمل و افزایش دوز مصرفی و مصرف مداوم داروهای آرام‌بخش در فرد وابستگی روانی و جسمانی نیز ایجاد می‌گردد. هنگامی هم که مصرف‌کننده به‌طور ناگهانی مصرف دارو را قطع می‌کند دچار علائم محرومیت (WITHDRAWL) می‌گردد. این علائم شامل بی‌قراری، بی‌خوابی، اضطراب، تهوع، کرامپ شکمی، تپش قلب، لرز، رعشه، درد عمومی، اسهال، توهم، افسردگی، پارانوئا، هذیان، کاهش اشتها، حملات وحشت زدگی، پرفشاری خون، بی‌خوابی، اسپاسم عضلات، حساسیت به نور و صدا، تشنج و مرگ می‌باشد. باریتورات‌ها اعتیادآورتر از بنزودیازپین‌ها می‌باشند.

سوء مصرف و اور دوز (OVER DOSE): خطر مصرف این دسته از داروها به عنوان داروهای تفننی به ویژه باریتورات‌ها زیاد است. مصرف بیش از مقادیر تجویز شده نیز می‌تواند سبب مسمومیت و حتی مرگ فرد گردد.

برخی از گیاهان دارویی و کاربردهای آن‌ها که اعطای مجوز آن‌ها بدون طی کارآزمایی‌های بالینی مجاز است و آنها بخش‌های مورد استفاده میوه، سرشاخه و... می‌باشد.

جدول ۱۰. گیاهان دارویی طی کارآزمایی بالینی

No	ScientificName	IranianName	نام فارسی	قسمت مورد استفاده	Traditional Usage	اثر درمانی متداول
1	<i>Achilleamillefolium</i>	Bumadaran	بومادران	سرشاخه گلدار	-Gastro intestinal Anti spasmodic	ضداسپاسم گوارشی
2	<i>Achillea wihelmsii</i>	Bumadaran	بومادران	سرشاخه گلدار	Gastro-intestinal Anti spasmodic	ضداسپاسم گوارشی
3	<i>Adiantum capillus-veneris</i>	Par-e Syavashan	پرسیاوشان	تمام قسمتهای گیاه	Anti-tussive, Expectorant	ضدسرفه، خلط آور
4	<i>Alhagi camelorum</i>	Taranjebin	ترنجبین	مان	Laxative	ملین
5	<i>Alhagi pseudoalhagi</i>	Taranjebin	ترنجبین	مان	Laxative	ملین
6	<i>Allium sativum</i>	Cire	سیر	بولب یا پیاز گیاه	Antihypertensive	پایین آورنده فشارخون
7	<i>Althaea officinalis</i>	Gol-e Khatmi	گل ختمی	برگ، ریشه و گاهی گل	Demulcent	نرم کننده حنجره و گلو
8	<i>Alyssum spp</i>	Campestre	قدومه	دانه گیاه	Demulcent	نرم کننده حنجره و گلو
9	<i>Anethum graveolens</i>	.Shevid Shebet	شوید	دانه گیاه	Carminative	ضدنفخ
10	<i>Apium graveolens</i>	Karafs	کرفس	میوه	Diuretic	مدر
11	<i>Artemisia absinthium</i>	Afsantin	افسنطین	برگ و سرشاخه گلدار	Appetizer	اشتها آور
12	<i>Artemisia dracunculus</i>	Tarkhon	ترخون	برگ و سرشاخه‌های جوان	Carminative	ضدنفخ
13	<i>Astragalus adscendens</i>	Gaz-e Khansar	گزخوانسار	مان	Laxative	ملین
14	<i>Astragalus spp</i>	Katira	کتیرا	صمغ گیاه	Demulcent	نرم کننده سینه
15	<i>Berberisintermedia</i>	Zereshk	زرشک	میوه گیاه	Cholagogue	صفرآور
16	<i>Bunium persicum</i>	Zireh-irani	زیره کوهی	میوه	Carminative	ضدنفخ
17	<i>Calendula officinalis</i>	Gol-e Hamisheh Bahar	گل همیشه بهار	کاپیتولهای گیاه	Topical Anti-inflammatory	ضدتالتهاب موضعی

No	ScientificName	IranianName	نام فارسی	قسمت مورد استفاده	Traditional Usage	اثر درمانی متداول
18	<i>Cassia angustifolia</i>	Barg-e Sena	برگ سنا	برگ	Stimulant laxative	ملین محرک
19	<i>Cassia fistula</i>	Folus	فلوس	میوه	Laxative-Purgative	ملین - مسهل
20	<i>Cerasus avium</i>	Dom-e Gilas	دم گیلاس	دم میوه‌های گیلاس	Diuretic	مدر
21	<i>Cichorium intybus</i>	Kasni	کاسنی	ریشه، گاهی برگ و سایر قسمت‌ها	Diuretic, Cholagogue	مدر، صفراور
22	<i>Cinnamomum zeylanicum</i>	Darchin	دارچین	ساقه گیاه	Carminative	ضدنفخ
23	<i>Citrus aurantium</i>	Bahar-Narenj	بهار نارنج	گلها	Mild sedative	آرامبخش ملایم
24	<i>Cordia myxa</i>	Sepestan	سپستان	میوه	Demulcent	نرم کننده سینه
25	<i>Coriandrum sativum</i>	Tokhm-e Geshniz	تخم گشنیز	میوه	Carminative	ضدنفخ
26	<i>Cotoneaster numularia</i>	Shirkhesht	شیرخشت	مان	Mild laxative	ملین ملایم
27	<i>Cucurbita pepo</i>	kadu tokhm kaghazi	کدوی تخم کاغذی	دانه	Antiprostatis	کمک در درمان التهاب پروستات
28	<i>Cuminum cyminum</i>	Zireh-e Sabz	زیره سبز	میوه	Carminative	ضدنفخ
29	<i>Cydonia oblonga</i>	Behdaneh	به	دانه	Demulcent	نرم کننده سینه
30	<i>Cynara scolymus</i>	Artisho	آرتیشو، کنگر فرنگی	برگ	Cholagogue	صفراور
31	<i>Dracocephalum moldavica</i>	Baderashkouye	بادرشویه	سرشاخه	Diuretic, Carminative	مدر، ضدنفخ
32	<i>Echinaceae purpurea</i>	Sarkhargol	سرخارگل	اندامهای هوایی	Immunosupport	کمک در تقویت سیستم ایمنی بدن
33	<i>Echinops pungens</i>	Shekartigal	شکر تیغال	مان	Mild laxative	ملین ملایم
34	<i>Echium amoenum</i>	Gol-e gavzaban	گل گاوزبان	گلها	Diaphoretic	معرق
35	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	Senged	سنجد	میوه	Astringent	قابض
36	<i>Elletaria cardamomum</i>	Hel	هل	میوه و دانه	Carminative	ضدنفخ

No	ScientificName	IranianName	نام فارسی	قسمت مورد استفاده	Traditional Usage	اثر درمانی متداول
37	<i>Equisetum arvensis</i>	Dom-e Asb	دم اسب	ساقه‌های نازا	Diuretic	مدر
38	<i>Eucalyptus spp</i>	Eucalyptus	اوکالیپتوس	برگ	Respiratory antiseptic	ضد عفونی کننده مجاری تنفسی
39	<i>Ferula assa-foetida</i>	Anquzeh	انغوزه	اولئو گم رزین	Gastro-intestinal antispasmodic	ضد اسپاسم گوارشی
40	<i>Foeniculum vulgare</i>	Razyaneh	رازینانه	میوه	Carminative	ضد نفخ
41	<i>Fumaria parviflora</i>	Shatareh	شاهتره	اندامهای هوایی	Cholagogue	صفرآور
42	<i>Fumaria vaillantii</i>	Shatareh	شاهتره	اندامهای هوایی	Cholagogue	صفرآور
43	<i>Glycyrrhiza glabra</i>	Shirinbayan	شیرین بیان	ریشه و ریزوم	Gastro-intestinal antiinflammatory	ضد التهاب گوارشی
44	<i>Heracleum persicum</i>	Golpar	گلپر	میوه	Carminative	ضد نفخ
45	<i>Humulus lupulus</i>	Razak	رازک	گلکهای ماده و میوه	Sedative	آرامبخش
46	<i>Hypericum perforatum</i>	Alaf-e Chay	علف چای، گل راعی	گلکها	Antidepressant	ضد افسردگی
47	<i>Hyssopus angustifolia</i>	Zufa	زوفا	سرشاخه گلدار	Expectorant, Antitussive	خلط آور، ضد سرفه
48	<i>Hyssopus officinalis</i>	Zufa	زوفا	سرشاخه گلدار	Expectorant, Antitussive	خلط آور، ضد سرفه
49	<i>Laurus nobilis</i>	Barg-e Bu	برگ بو	برگ	Diuretic	مدر
50	<i>Lavandula angustifolia</i>	Ostokhodous	اسطوخودوس	سرشاخه	Sedative	آرامبخش
51	<i>Lavandula officinale</i>	Ostokhodous	اسطوخودوس	سرشاخه	Sedative	آرامبخش
52	<i>Lawsonia inermis</i>	Hana	حنا	برگ	Topical Antifungal	ضد قارچ موضعی
53	<i>Linum usitissimum</i>	Tokhm-e-katan	تخم کتان	دانه	Laxative	ملین
54	<i>Malva silvestris</i>	Panirak	پنیرک	گلکها	Demulcent	نرم کننده سینه

No	ScientificName	IranianName	نام فارسی	قسمت مورد استفاده	Traditional Usage	اثر درمانی متداول
55	<i>Matricaria chamomilla</i>	Babuneh	بابونه	سرشاخه‌های گلدار	Gastro-intestinal Antispasmodic Antiinflammatory	ضداسپاسم و ضدالتهاب گوارشی
56	<i>Melissa officinalis</i>	Baderanjbo uye	بادرنجبویه	سرشاخه	Sedative	آرامبخش
57	<i>Mentha spp</i>	Na-na	نعنا	برگ	Carminative	ضدنفخ
58	<i>Myrtus communis</i>	Barg-e Murd	برگ مورد	برگ	Inhaler	بخور(ضد عفونی کننده مجاری تنفسی)
59	<i>Nardostachys jatamansii</i>	Sonboletib Hendi	ستبل الطیب هندی	ریزوم	Sedative	آرامبخش
60	<i>Nigella sativa</i>	Syah-daneh	سیاه دانه	دانه	Carminative	ضدنفخ
61	<i>Ocimum basilicum</i>	Tokhm-e Reyhan	تخم ریحان	دانه	Demulcent	نرم کننده سینه
62	<i>Origanum vulgare</i>	Marzanjush	مرزنجوش	برگ و سرشاخه‌های گلدار	Sedative, Carminative	آرامبخش، ضد نفخ
63	<i>Passiflora incarnata</i>	Gol-e Saati	گل ساعتی	سرشاخه‌های گیاهی	Sedative	آرامبخش
64	<i>Pimpinella anisum</i>	Anisun	انیسون	میوه	Expectorant, Carminative	خلط آور، ضدنفخ
65	<i>Plantago major</i>	Barhang	بارهنگ	دانه		کمک در درمان اسهال
66	<i>Plantago ovata</i>	Esfarzeh	اسفرزه	دانه	Laxative	ملین
67	<i>Plantago psyllium</i>	Esfarzeh	اسفرزه	دانه	Laxative	ملین
68	<i>Polygonum bistorta</i>	Angebar	انجبار	ریزوم و ریشه	Mild anti-infective diarrhia	ضداسهال غیر عفونی ملایم
69	<i>Portulaca oleracea</i>	Khorfeh	خرفه	دانه	Demulcent	نرم کننده سینه
70	<i>Punica granatum var. pleniflora</i>	Golnar	گلنار	گل	Mouth & astringent Antiseptic	قابض، ضد عفونی کننده موضعی دهان

No	ScientificName	IranianName	نام فارسی	قسمت مورد استفاده	Traditional Usage	اثر درمانی متداول
71	<i>Quercus libani</i>	Mazuj	مازوج	گال	Gastro-intestinal Astringent	قابض گوارشی
72	<i>Rosa damascena</i>	Gol-e Mohammadi	گل محمدی	گل	Laxative, Carminative	ملین، ضدنفخ
73	<i>Rosmarinus officinalis</i>	Rosmari	رززاری	برگ	Carminative	ضدنفخ
74	<i>Salix aegyptica</i>	Bid-e Meshk	بیدمشک	گل آذین نر	Sedative	آرامبخش
75	<i>Salix spp</i>	Bid-Khesht	بیدخشت	مان	Laxative	ملین
76	<i>Salvia officinalis</i>	Maryam-goli	مریم گلی	برگ	Carminative, Gastro-intestinal antispasmodic	آنتی اسپاسمودیک گوارشی، ضدنفخ
77	<i>Salvia sclarea</i>	Maryam-goli	مرنوک	برگ	Carminative, Gastro-intestinal antispasmodic	آنتی اسپاسمودیک گوارشی، ضدنفخ
78	<i>Satureia hortensis</i>	Marzeh	مرزه	دانه گیاه	Expectorant, Demulcent	نرم کننده سینه، خلط آور
79	<i>Satureia hortensis</i>	Marzeh	مرزه	برگ	Carminative	ضدنفخ
80	<i>Sesamum indicum</i>	Konjed	کنجد	دانه	Demulcent	نرم کننده سینه
81	<i>Silybum marianum</i>	Kharmaryam	خارمریم	میوه	Collagogue	کمک در درمان مسمومیت‌های کبدی
82	<i>Sisymbrium sophia</i>	Khakshir	خاکشی ایران	دانه به صورت جوشانده	Mild laxative	ملین ملایم
83	<i>Terminalia chebula</i>	Halileleh Siyah	هللیله سیاه-زرد-کلبلی	میوه	Antinoninfective diarrhea	ضداسهال غیرعفونی
84	<i>Teucrium polium</i>	Maryam-Nokhodi	مریم نخودی		Appetizer	اشتهاآور
85	<i>Thymus spp</i>	Avishan	آویشن	سرشاخه‌های گیاه	Expectorant	خلط آور
86	<i>Tilia begonifolia</i>	Zirfun	زیرفون، نمدار	گلها	Carminative, Sedative	ضدنفخ، آرامبخش
87	<i>Trachyspermum copticum</i>	Zenian	زنیان	میوه	Carminative	ضدنفخ

No	ScientificName	IranianName	نام فارسی	قسمت مورد استفاده	Traditional Usage	اثر درمانی متداول
88	<i>Tribulus terrestris</i>	Khar Khasak	خارخاسک	میوه	Diuretic	مدر
89	<i>Trigonella foenum-graecum</i>	Tokhm-e Shanbelileh	تخم شنبلیله	میوه و برگ	Hypoglycaemic	پایین آورنده قند خون
90	<i>Urtica dioica</i>	Gazaneh	گزنه	برگ وریشه یا ریزوم گیاه	Mild antiprostatis	کاهنده التهاب پروستات
91	<i>Valeriana officinalis</i>	Sonboletib	سنبل الطیب	ریزوم یا ریشه	Sedative	تسکین دهنده اعصاب
92	<i>Viola odorata</i>	Gol-e Banafsheh	گل بنفشه	گل	Demulcent	نرم کننده سینه
93	<i>Zataria multiflora</i>	Avishan-e Shirazi	اویشن شیرازی	سرشاخه	Expectorant	خلط آور
94	<i>Zea mays</i>	Kakol-e Zorrat	کاکل ذرت	خامه‌های تخمدان گیاه	Diuretic	مدر
95	<i>Zhumeria majdae</i>	Mur-e Khosh	مور خوش	میوه	Carminative	ضدنفخ
96	<i>Zingiber officinale</i>	Zanjebil	زنجبیل	ریزوم	Carminative, Antiemetic	ضدنفخ، ضدتهوع
97	<i>Ziziphora clinopodioides</i>	Moshk Taramoshk	مشک طرامشک	برگ	Expectorant	خلط آور
98	<i>Ziziphora tenuior</i>	Kakoti	کاکوتی	برگ	Carminative	ضدنفخ
99	<i>Ziziphus vulgaris</i>	Annab	عناب	میوه	Demulcent	نرم کننده سینه

الزامات راهاندازی واحد تولید دمنوش‌های گیاهی

اخذ مجوزهای لازم برای تولید دمنوش‌ها در قالب دو گروه از مجوزها به صورت کلی تقسیم می‌شوند:

۱. دمنوش‌های دارویی

اخذ این دسته از دمنوش‌ها باید با رعایت نکات زیر باشد:

- در صورت جدول بالا، صرفاً برای موارد گفته شده نیازی به انجام آزمایش‌های کارآزمایی بالینی نیست.
- برای آن دسته از ترکیباتی که در کتاب‌های نشاندار شده طب سنتی و مورد تأیید سازمان غذا و دارو، انجام کارآزمایی بالینی لازم نیست.
- در صورتی که یک گیاه جدید و خارج از جدول بالا، داشتن ادعای دارویی برای یک گیاه به‌جز مواردی که در جدول بالا گفته شده است یا ارائه یک ترکیب جدید لازم است مراحل تخصصی اثبات اثر گفته شده با اخذ مجوز از کمیسیون اخلاق پزشکی و در یک کلینیک مورد تأیید سازمان غذا و دارو باید اثرات تقاضا شده به اثبات برسد.

۲. مجوزهای مواد غذایی

روند رو به رشد تعداد واحدهای تولیدی صنایع غذایی و آشامیدنی و ایجاد تغییرات در تکنولوژی و تنوع و گوناگونی محصولات تولیدی، سبب شد تا اداره کل نظارت بر مواد غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی از سال ۱۳۸۱ اقدام به تدوین مقررات و ضوابط جدید متناسب با علم روز غذا نماید. (به هیچ وجه نمی‌توان برای این محصولات ادعای دارویی داشت). به این منظور تدوین ضوابط مذکور شامل حداقل ضوابط تأسیس و بهره‌برداری کارخانجات مختلف غذایی تا سال ۱۳۸۴ ادامه یافت ولیکن از تیر ماه سال ۱۳۸۵ سیاست تدوین ضوابط تغییر و مقرر شد ضوابط فنی و بهداشتی برای تأسیس و بهره‌برداری واحدهای تولید و بسته‌بندی مواد غذایی به‌صورت ضابطه‌ای کلی تدوین گردد و سایر موارد از جمله تجهیزات خط تولید، آزمایشگاه و ضوابط بهداشتی اختصاصی برای تولید هر محصول در ضوابط جداگانه‌ای تدوین و به تصویب برسد. این قوانین و آیین‌نامه‌ها به پیوست طرح موجود می‌باشند. مراحل و مستندات اخذ مجوز به برای سرمایه‌گذاری به پیوست آورده شده است.

مطالعات فنی محصول

طراحی و احداث صنایع نیازمند شناخت مبانی تئوری و برخورداری از دیدگاه‌های تجربی و عملی متناسب با شرایط اقتصادی و فرهنگی حاکم و دانش فنی موجود جامعه، به منظور نیل به اهداف تولید می‌باشد.

بررسی امکان احداث واحد از جهت نحوه تأمین مواد اولیه، تعیین میزان سرمایه‌گذاری، تطابق تکنولوژی صنعت مورد نظر با میزان تخصص‌ها و مهارت‌های بالقوه و بالفعل موجود در کشور و... مطالعات هماهنگ و چند جانبه اقتصادی، فنی، اقلیمی و جغرافیایی را ایجاب می‌نماید.

مطالعات فنی ایجاد صنایع، مجموعه‌ای از تحقیقات در خصوص ماهیت مواد و محصولات، شناخت فرآیندهای مختلف تولید و تکنولوژی‌های موجود و بررسی سیستم‌ها، تجهیزات و ماشین‌آلات مورد نیاز می‌باشد.

این بررسی‌ها در راستای نیل به هدف توسعه، تولید و افزایش کیفیت محصولات تولیدی صورت می‌گیرد که با بهبود بافت فنی واحدهای جدیدالتاسیس در داخل کشور، پاسخگویی به نیاز بازار و رقابت با سایر تولیدکنندگان جهانی را امکان‌پذیر می‌سازد. در بررسی‌های فنی ابتدا روش‌های مختلف تولید محصول مورد مطالعه قرار می‌گیرد و پس از بررسی‌های لازم مناسب‌ترین تکنولوژی که با فرهنگ کاری و توانایی‌های بالقوه صنعت تناسب

داشته باشد، انتخاب می‌گردد. با انتخاب مناسب‌ترین روش تولید هر محصول می‌توان دستگاه‌ها و تجهیزات مورد نیاز را بر اساس فرآیند منتخب، انتخاب کرد. در این فصل علاوه بر تشریح فرآیندهای مختلف تولید و انتخاب مناسب‌ترین فرآیند، کنترل کیفیت واحد تولیدی توضیح داده خواهد شد. سپس ظرفیت و برنامه تولید بر اساس بررسی بازار تعیین می‌گردد و بر این اساس کاربرد و میزان مواد اولیه مورد نیاز و تعداد و نحوه عملکرد در دستگاه‌های موجود در خط تولید شرح داده خواهد شد و تأسیسات زیر بنایی مورد نیاز جهت انجام و ادامه فعالیت‌های تولیدی واحد مورد بررسی قرار می‌گیرند. در ادامه بر اساس اصول مهندسی صنایع، نیروی انسانی مورد نیاز و مساحت بخش‌های مختلف محاسبه می‌گردد و در خاتمه این فصل نیز برنامه زمان‌بندی طرح مورد توجه قرار گرفته است.

روش‌های مختلف تولید

با عنایت به لزوم پیوستگی مراحل مختلف تولید امکان به‌کارگیری روش‌های چندان متنوعی در فرآوری محصول متصور نخواهد بود؛ ولی با عنایت به ظرفیت تولید و توان حجم سرمایه‌گذاری، بهره‌بندی از سطوح مختلف تکنولوژی با درجات اتوماسیون مختلف قابل پیش‌بینی خواهد بود از این‌رو در بررسی حاضر با توجه به ظرفیت تولید، ضمن برخورداری از تکنولوژی لازم، فرصت‌های کافی به منظور ایجاد اشتغال نیروی انسانی مورد توجه قرار گرفته است که ذیل آن به تشریح آن پرداخته می‌شود.

فرآیند تولید منتخب

در این واحد گیاه دارویی مورد نظر بعد از ورود به واحد سورت شده و جداسازی و پاک کردن و شستشو صورت می‌پذیرد سپس طبق درصد مورد نظر وارد دستگاه شده و بعد از آن بسته‌بندی و کارتن‌گذاری صورت می‌پذیرد.

گردش مواد

نمودار (۲) خط تولید دمنوش گیاهی

بررسی ایستگاه‌ها، مراحل و شیوه‌های کنترل کیفیت

رشد تکامل صنایع جهان تا حدود زیادی مرهون رقابت بین واحدهای صنعتی می‌باشد. در این راستا هر واحد صنعتی با افزایش کیفیت محصولات خود، سعی در کسب سهم بیشتری از بازار را دارد و این روند به مرور زمان باعث بهبود کیفیت محصولات و در نتیجه رشد کیفی جوامع صنعتی شده است.

کنترل کیفیت جهت تعیین صحت عمل تولید، مطابق مشخصات فنی تعیین شده برای محصول انجام می‌گیرد. این عملیات سبب می‌گردد تا ضمن جلوگیری از تولید محصولات معیوب، از هدر رفتن سرمایه‌ها جلوگیری به عمل آمده و قیمت تمام شده محصول کاهش یابد.

به طور کلی اهداف کنترل کیفیت را می‌توان به صورت زیر خلاصه کرد:

- حفظ استانداردهای تعیین شده؛
 - تشخیص و بهبود انحرافات در فرآیند تولید؛
 - تشخیص و بهبود محصولات خارج از استاندارد.
- به عبارت دیگر می‌توان گفت کنترل کیفیت عبارت است از اطمینان از تهیه و تولید کالا و خدمات، بر طبق استانداردهای تعیین شده و بازرسی به عنوان یکی از اجزای جدایی‌ناپذیر کنترل کیفیت به منظور شناخت عیوب و تهیه اطلاعات مورد نیاز برای سیستم کنترل کیفی در همه واحدهای صنعتی انجام می‌گیرد. مراحل بازرسی کلی با توجه به وضعیت هر صنعت به ترتیب ذیل می‌باشند:

۱. در مرحله تحویل مواد اولیه؛
۲. در مرحله آغاز تولید؛
۳. قبل از آغاز عملیات پر هزینه؛
۴. قبل از شروع عملیات غیر قابل بازگشت؛
۵. پیش از آغاز عملیاتی که سبب پوشیده شدن عیوب می‌گردد.

۶. در مرحله پایانی کار؛

هر یک از این مراحل بازرسی ممکن است در محل عملیات یا آزمایشگاه انجام گیرد.

در این واحد با توجه به ویژگی‌های این صنعت، هر یک از مراحل ضروری کنترل کیفی و محل انجام این آزمایش‌ها تعیین خواهد شد. مطابق آنچه گفته شد، کنترل کیفیت را باید در سه مرحله اعمال نمود.

۱. کنترل کیفیت مواد اولیه؛

۲. کنترل حین تولید؛

۳. کنترل نهایی.

که هر یک از موارد فوق به صورت اجمال به آنها اشاره خواهد شد.

۱. کنترل کیفیت مواد اولیه

مواد اولیه شامل موارد مربوط به فرمولاسیون، تأیید مشخصات و کیفیت منبعی که گیاه از آن تأمین شده و موارد مرتبط با بسته‌بندی قبل از ورود به چرخه تولید تست می‌شوند.

عدم توجه به جزئیات و کیفیت مواد موجب دور شدن تولیدات از استانداردهای فنی مورد تأیید وزارت بهداشت خواهد شد و با در نظر گرفتن حساسیت تولید و خطراتی که برای مصرف‌کنندگان ممکن است ایجاد شود در کنترل‌های بعدی موارد دارای نقص احتمالی از سیستم تولید و عرضه خارج خواهند شد اما ایجاد هزینه‌های اضافی و اتلاف امکانات تولید و نیروی کار وجود خواهد داشت.

۲. کنترل حین تولید

این بخش از کنترل کیفیت در واقع در برگیرنده تمامی مراحل تولید در ایستگاه‌های عملیاتی خواهد بود که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به استریل بودن محیط تولیدشامل عوامل انسانی و غیرانسانی و محیطی، دقت در نحوه بسته‌بندی جهت حفاظت از تولید بعد از خروج از واحد، کامل و درست بودن اجزای بسته‌بندی و... می‌باشد.

۳. کنترل نهایی

در این مرحله قبل از خروج محصول از واحد باید صحت تمامی مراحل قبل تأیید و تمامی محصولات از حیث پارامترهای مورد انتظار قابل قبول باشد و تأییدیه نهایی از طریق واحد کنترل کیفیت اعلام گردد.

تعیین ظرفیت، برنامه تولید و شرایط عملکرد واحد:

انتخاب ظرفیت و برنامه تولید مناسب برای واحدهای صنعتی علاوه بر بهره‌برداری بهینه از سرمایه‌گذاری انجام شده، عاملی در جهت کسب بیشترین سود ممکن خواهد بود.

نظر به اینکه احداث واحدهای صنعتی مستلزم سرمایه‌گذاری اولیه‌ای است که در بعضی موارد تقریباً ثابت است، لذا انتخاب ظرفیت‌های خیلی کم، سودآوری طرح را غیرممکن می‌سازد. علاوه بر آن در صنایع کوچک انتخاب ظرفیت‌های بالا، سرمایه‌گذار را مجبور به تأمین سرمایه زیادی می‌کند که در آن صورت واحد مورد نظر از چهارچوب مطالعات صنایع کوچک و احداث آن فراتر می‌رود. لذا در این بخش با توجه به بررسی بازار، شناخت کانون‌های مصرف، نیازهای داخلی، امکان صادرات و... ظرفیت طرح با توجه به سودآوری ظرفیت‌های بالا و محدودیت‌های صنایع کوچک و نیازهای مصرفی تعیین می‌گردد.

با در نظر گرفتن موارد فوق، ظرفیت این طرح در فاز اول ایجاد:

۱. انواع دمنوش گیاهی ۱۵ تن

۲. انواع دمنوش میوه ای ۱۵ تن

بر این اساس برنامه تولید پیشنهادی برای پنج سال اول به صورت جدول (۳-۱) می باشد.

جدول ۱۱. درصد تولید نسبت به ظرفیت اسمی در پنج سال اول

سال اول	سال دوم	سال سوم	سال چهارم	سال پنجم
۸۰	۹۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

بالا بودن هزینه‌های متغیر تولید، مشکلات ناشی از مدیریت واحدهای چند شیفت و مشکلات فرهنگی اجتماعی ناشی از کوچک بودن واحدهای تولیدی مواردی هستند که در تمایل به کاهش شیفت‌های کاری موثرند. از سوی دیگر تمایل به استفاده بیشتر از سرمایه‌گذاری انجام شده، توانایی افزایش ظرفیت با سرمایه‌گذاری ثابت، مشکلات ناشی از عملکرد ناپیوسته خط تولید، زمان‌های تلف شده در راه‌اندازی خط تولید از جمله مواردی هستند که در افزایش شیفت‌های کاری دخیل می‌باشند. در این واحد با در نظر گرفتن چنین مواردی، یک شیفت کاری ۸ ساعته در روز منظور می‌گردد. زمان مفید کار در هر شیفت کاری با توجه به بیکاری‌های مجاز ۷/۵ ساعت می‌باشد. تعداد روزهای کاری در سال با توجه به تعطیلات رسمی و تعطیلات فصلی رایج در این صنعت، ۲۷۰ روز در نظر گرفته می‌شود.

مواد اولیه طرح و برآورد مصرف هر یک

در این بخش با توجه به مشخصات فنی محصول، مواد اولیه موردنیاز مصرفی و معرفی مشخصات فنی آن‌ها بیان می‌گردد. سپس برای اختصار کلام، با توجه به ماهیت فرآیند تولید و با توجه به توضیحات ارائه شده در جدول (۱۱)، در قالب یک جدول، میزان مصرف هر یک از مواد معرفی شده برای تولید یک واحد

محصول ذکر و بر اساس میزان ضایعات و ظرفیت تولید طرح، مقدار مصرف سالیانه محاسبه می‌گردد. همچنین با توجه به مشخصات فنی عنوان شده برای ماده نسبت به منابع تأمین آن‌ها تصمیم‌گیری می‌گردد. لازم به ذکر است که در این بررسی از ذکر مواد و ملزومات غیراصلی و کم‌مصرف که دارای ارزش فنی و اقتصادی ناچیزی هستند، خودداری می‌گردد.

۱. معرفی مواد اولیه مورد نیاز طرح

جدول ۱۱. مواد اولیه مصرفی واحد

گیاه‌دارویی (علف چای، اسطوخودوس، سنبل الطیب، سیر و...) / جعبه ۳۰ عددی
دمنوش / کارتن مادر / فیلتر چای / رول opp / بروشور داخلی / نخ

۲. برآورد مصرف مواد اولیه

با توجه به جدول بالا و مشخصات فنی محصول، میزان مصرف مواد اولیه اصلی و میزان ضایعات آن‌ها در جدول (۱۲) درج شده است. همچنین با توجه به مشخصات فنی عنوان شده و امکانات کارخانجات داخلی، نسبت به محل تأمین هر یک از مواد اولیه تصمیم‌گیری شده است.

جدول ۱۲. برآورد مصرف سالیانه مواد اولیه مورد نیاز واحد

واحد	مصرف سالیانه		محل	نام ماده اولیه
	توسعه	موجود		
عدد	۵۰۰,۰۰۰	۰	داخلی	جعبه ۳۰ عددی دمنوش
عدد	۱۰,۰۰۰	۰	داخلی	کارتن مادر
تن	۳۰,۰۰۰	۰	داخلی	گیاه دارویی و میوه
کیلوگرم	۵۰۰	۰	داخلی	فیلتر چای
کیلوگرم	۵۰۰	۰	داخلی	رول opp
دوک	۵۰۰	۰	داخلی	نخ
عدد	۵۰۰,۰۰۰	۰	داخلی	بروشور داخلی

دستگاه‌ها و تجهیزات خط تولید

به کارگیری ماشین‌آلات و دستگاه‌های مناسب از اساسی‌ترین ارکان طراحی واحدهای صنعتی می‌باشد چرا که انتخاب ماشین‌آلات مناسب می‌تواند در بهبود کیفیت محصول و بهینه‌سازی سرمایه‌گذاری نقش مؤثری داشته باشد. در این بخش با توجه به توضیحات ارائه شده در بخش (۲-۷) به بیان مشخصات فنی ماشین‌آلات منتخب و نحوه تأمین آن‌ها از داخل یا خارج کشور پرداخته می‌شود.

لازم به ذکر است که در این برآورد ابزار آلات و قید و بست‌های مورد نیاز که دارای قیمت پایینی هستند، مورد بررسی قرار نمی‌گیرند و در بخش محاسبات مالی درصد ارزش ماشین‌آلات اصلی به این موارد اختصاص می‌یابد.

تجهیزات و دستگاه‌های خط تولید

جدول ۱۳. برآورد ماشین آلات

توسعه	موجود	نام ماشین آلات
۱	۰	ماشین بسته‌بندی چای کیسه‌ای
۱	۰	سیستم شستشو و رفع آلودگی
۱	۰	آسیاب
۱	۰	تاریخ زن جوهر افشان
۱	۰	پمپ سانتریفوژ
۱	۰	ماشین مخلوط کن
۱	۰	آون
۱	۰	انکوباتور
۱	۰	اتوکلاو
۱	۰	کلونجر
۱	۰	هود شیمیایی (بخش شیمیایی میکروبی)
۱	۰	Gc

معرفی ماشین‌آلات و تجهیزات خط تولید

۱. تجهیزات و تأسیسات عمومی

هر واحد تولیدی علاوه بر دستگاه‌های اصلی تولید، جهت تکمیل یا بهبود کارایی، نیاز به یک سری تجهیزات و تأسیسات جانبی نظیر تعمیرگاه، تأسیسات آب، برق، سوخت و... دارد. انتخاب این موارد باید با توجه به شرایط منطقه‌ای، ویژگی‌های فرآیند و محدودیت‌های زیست‌محیطی انجام گیرد. تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز این طرح بر اساس موارد فوق، تشریح می‌گردد.

۲. آزمایشگاه

از مواردی که در مبحث کنترل کیفی محصول (بخش ۳-۳) به عنوان آزمایش‌های مورد نیاز محصول ذکر گردید. واضح است که به دلیل ویژگی‌ها و شرایط خاص آزمایش‌ها، وجود یک آزمایشگاه در واحد ضروری است. در این بخش ۵۰ متر مربع فضای آزمایشگاهی برآورد می‌شود.

۳. تعمیرگاه

با توجه به نوپا بودن واحد و عدم وجود تعمیرگاه در واحد و صرفه‌جویی در وقت و پول و استفاده از متخصصان مجرب در هر زمینه در صورت نیاز به تعمیرات اساسی، از خدمات واحدهای فعال خارج از کارخانه بهره‌گیری خواهد شد.

۴. تأسیسات برق

اساسی‌ترین و زیر بنایی‌ترین تأسیسات هر واحد صنعتی، تأسیسات برق می‌باشد، زیرا تقریباً همه دستگاه‌های اصلی خط تولید نیاز به برق دارند. از طرفی نیروی برق، تأمین‌کننده انرژی مربوطه به سایر تأسیسات و همچنین روشنایی کارخانه خواهد بود.

الف) برق مورد نیاز خط تولید

واحد موردنظر نیز همانند سایر واحدهای صنعتی نیازمند تأسیسات برق رسانی می‌باشد. برآورد صورت گرفته شده، انشعاب ۳۵ کیلووات، تابلوی برق اصلی و تابلوی فرعی، کابل کشی و... می‌باشد. در این بخش با توجه به نوع و کاتالوگ دستگاه‌ها حداکثر برق مورد نیاز هر دستگاه استخراج شده در تعداد دستگاه ضرب می‌شود، در این بخش در مجموع ۲۵ کیلووات برآورد می‌گردد و ۱۰ کیلو وات نیز جهت بهره‌برداری از ماشین‌آلات در فازهای بعدی در نظر گرفته می‌شود.

ب) برق مصرفی سالیانه واحد

در بخش توسعه‌ای بر اساس زمان کار هر یک از بخش‌های مصرف‌کننده برق و توان مورد نیاز این قسمت‌ها محاسبه می‌شود. مجموع موارد ذیل، برق مصرفی سالیانه واحد را تشکیل می‌دهد:

* مصرف برق دستگاه‌ها و تجهیزات اصلی و روشنایی: ۶۰۰۰ کیلووات ساعت.

۵. تأسیسات آب

در این بخش خرید انشعاب آب و لوله‌کشی متناسب با انشعاب مدنظر می‌باشد.

آب مصرفی سالیانه واحد

آب مورد نیاز واحدهای صنعتی به مصارف خط تولید، تأسیسات، مصارف آشامیدنی و بهداشتی نیز آبیاری فضای سبز محوطه کارخانه خواهد رسید. آب مورد نیاز واحد: ۳۲۰۰ مترمکعب.

۶. سوخت مورد نیاز

برآورد سوخت مورد نیاز گرمایش واحد با توجه به سطح سالن‌های تولید، ساختمان‌های اداری-رفاهی و خدماتی انجام می‌شود. مقدار سوخت مصرفی روزانه به ازای هر پنجاه مترمربع زیربنای سالن تولید، آزمایشگاه‌ها، ساختمان‌های اداری، رفاهی و خدماتی ۲۰ متر مکعب گاز طبیعی تخمین زده می‌شود. این رقم با توجه به آب و هوای منطقه احداث واحد و به طور متوسط در نظر گرفته شده است که در مجموع ۵۰۰۰ متر مکعب برآورد می‌گردد.

۷. تأسیسات

یکی از منابع تأمین انرژی در واحدهای صنعتی، سوخت می‌باشد. به دلیل اهمیت گرمایش، چنین تأسیساتی در همه واحدهای صنعتی پیش‌بینی می‌شود. موارد مصرف سوخت در واحدهای مختلف شامل تأمین دمای مورد نیاز فرآیند تولید، گرمایش ساختمان‌ها و سوخت وسایل نقلیه می‌باشد در بخش سوخت رسانی واحد مربوطه دارای امتیاز گاز شهری می‌باشد که جهت بهره‌برداری از آن نیاز به لوله‌کشی می‌باشد.

ب) تأسیسات گرمایش و سرمایه‌گذاری:

وسایل گرمایش و سرمایه‌گذاری مورد نیاز در واحد به شرح جدول زیر برآورد می‌گردد: همچنین یک دستگاه آب سردکن مخزنی مورد نیاز می‌باشد.

۸. تجهیزات حفاظتی

در این واحد سیستم دوربین مدار بسته با ۶ دوربین مورد نیاز می‌باشد.
جدول ۱۴. برآورد تأسیسات ساختمان و محوطه‌سازی

ردیف	شرح	مقدار کار	متر مربع
۱	خاکبرداری و تسطیح	۱۰۰۰	مترمکعب
۲	حصار کشی و دیوارکشی	۱۴۰	متر مربع
۳	خیابان کشی و آسفالت	۱۰۰	متر مربع
۴	فضای سبز و روشنایی	۱۰۰	متر مربع
۵	تولید	۲۰۰	متر مربع
۶	تمییز کردن و جدا سازی	۴۵	متر مربع
۷	انبارها (محصول و ادواری)	۱۵۰	متر مربع
۸	آزمایشگاه	۴۰	متر مربع
۹	اداری	۳۰	متر مربع
۱۰	رختکن	۲۰	متر مربع
۱۱	نگهبانی	۱۰	متر مربع

محاسبه نیروی انسانی مورد نیاز

کارایی و اثربخشی هر سازمان تا حدود زیادی به مدیریت صحیح و به‌کارگیری مؤثر منابع انسانی بستگی دارد. تعیین تعداد مشاغل و تنظیم شرح وظایف هر شغل در طبقات مختلف سازمان، از اصول اساسی تشکیلات یک واحد می‌باشد. مراحل اولیه هر طرح با برآورد نیاز نیروی انسانی و تعیین پست سازمانی همراه می‌باشد.

پارامترهای مختلفی در تعیین تعداد و تخصص نیروهای انسانی واحد تولیدی دخالت دارند. از جمله این عوامل می‌توان به سطح تکنولوژی مورد استفاده، تمایل به اشتغال‌زایی یا اتوماسیون، حدود تخصص و مهارت مورد نیاز اشاره کرد.

جدول ۱۵. نیروی انسانی طرح

تعداد		نیروی انسانی مورد نیاز
توسعه	موجود	
۱	۰	مدیر عامل
۱	۰	بازاریابی و فروش، اخذ مجوزها
۱	۰	اداری و مالی
۱	۰	انباردار
۷	۰	کارگر
۱	۰	نگهبان
۱	۰	مسئول فنی
۱۳	۰	تعداد کل

ساختمان

اختصاص فضای مناسب و کافی جهت امور تولید و تأسیسات کارخانه از نظر سهولت در امر تردد کارکنان و جابه جایی مواد اولیه و محصولات حائز اهمیت است. مساحت مربوط به هر یک از قسمت‌های واحد تولیدی اعم از سالن تولید، انبارها، تأسیسات و تعمیرگاه، آزمایشگاه و ساختمان‌های غیرتولیدی به شرح جدول زیر می‌باشد:

جدول ۱۵. ساختمان و محوطه سازی

واحد	مقدار کار		شرح
	توسعه	موجود	
مترمکعب	۱۰۰۰	۰	خاکبرداری و تسطیح
متر مربع	۱۴۰	۰	حصار کشی و دیوارکشی
متر مربع	۱۰۰	۰	خیابان کشی و آسفالت
متر مربع	۱۰۰	۰	فضای سبز و روشنایی
متر مربع	۵۰۰	۰	سالن تولید طبق اصول mp کف سرامیک - دیوار کاشی -سقف کاذب
متر مربع	۲۰۰	۰	انبار در دو طبقه با قفسه بندی
متر مربع	۵۰	۰	آزمایشگاه با کابینت‌های آزمایشگاهی
متر مربع	۵۰	۰	رختکن و سرویس بهداشتی
متر مربع	۱۰۰	۰	ساختمان اداری با تمام امکانات
متر مربع	۷۰	۰	نگهبانی و سرایداری
متر مربع	۴۰	۰	پارکینگ
متر مربع	۰	۰	ساختمانهای رفاهی
متر مربع		۱۰۰۰	زمین

زمین، ساختمان و محوطه سازی

زمین: زمین محل اجرای طرح به مساحت ۱۰۰۰ متر مربع و در محل شهرک صنعتی شماره مدنظر می‌باشد.

زمان بندی اجرای پروژه

یکی از ارکان مهم اجرای پروژه‌ها که ضامن موفقیت پروژه می‌باشد، برنامه‌ریزی در دوران اجرای پروژه است. احداث واحدهای صنعتی نیز از این قاعده مستثنی نیست.

زمان بندی فعالیت‌ها ضمن سازماندهی فعالیت‌ها و قاعده‌مند کردن آنها باعث مدیریت بهتر و تخصیص به موقع منابع می‌گردد. به این منظور اولین

قدم، شکستن یک پروژه به فعالیت‌های اساسی است که انجام به موقع آن‌ها باعث خاتمه موفقیت‌آمیز پروژه می‌گردد.

بنابراین ضرورت دارد مجری پروژه با دید جامعی حجم هر کدام از فعالیت‌ها از مرحله تحقیقات اولیه و انتخاب مشاور تا مرحله بهره‌برداری واحد صنعتی را برآورد نماید و زمان مناسب برای هر فعالیت را پیش‌بینی کند. سپس با شناخت روابط پیش‌نیازی فعالیت‌ها زمان شروع و خاتمه فعالیت‌ها را طوری برنامه‌ریزی کند که بتواند در مدت تعیین شده پروژه را تحویل دهد، چرا که تأخیر در اجرای پروژه در برخی موارد باعث وارد نمودن خساراتی خواهد شد که جبران آن بسیار سخت می‌باشد.

در این برنامه فعالیت‌های اساسی اجرای پروژه با اخذ مجوزهای مختلف از ادارات ذیربط شروع شده و به اخذ پروانه بهره‌برداری ختم می‌شود. زمان انجام هر یک از فعالیت‌ها نیز با توجه به حجم فعالیت‌ها و مشکلات احتمالی در اتمام به موقع فعالیت تخمین زده می‌شود که از جمله این مشکلات می‌توان به مقررات اداری اخذ مجوز، مشکلات سفارش ماشین‌آلات و مشکلات راه‌اندازی آزمایشی و... اشاره کرد.

لذا با توجه به ویژگی‌های این صنعت، برنامه‌ریزی زمان‌بندی (نمودار گانت) اجرای طرح در شکل زیر نشان داده شده است.

نمودار ۳. زمان‌بندی اجرای پروژه

سال اول												شرح عملیات
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
			•	•	•							سفارش خرید ماشین‌آلات و ساخت
			•	•	•	•	•	•	•	•	•	اجرای عملیات ساختمان‌سازی
		•	•	•								نصب تأسیسات
•	•	•										نصب ماشین‌آلات
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		اخذ مجوزها

مطالعات مالی اقتصادی

به منظور تعیین میزان سوددهی و شاخص‌های اقتصادی طرح، ابتدا لازم است بررسی‌های مالی که مشتمل بر برآورد هزینه‌ها (کل هزینه‌های سرمایه‌ای، هزینه‌های مواد اولیه، تعمیرات و نگهداری، بالاسری کارخانه، استهلاک) و تنظیم جداول مالی می‌باشد، صورت گیرد.

به منظور تعیین وضعیت مالی نیز می‌بایست جداول سود و زیان، گردش وجوه نقدی و ترازنامه طرح برای دوره معین (۵ سال) پیش‌بینی و تنظیم گردد. این جداول باید همزمان و هماهنگ تکمیل گردند زیرا در آنها ارقام مشترکی وجود دارند که نیاز به همترازی خواهند داشت.

تجزیه و تحلیل وضعیت مالی طرح ایجاب می‌نماید تا پاره‌ای از نسبت‌ها و شاخص‌های اقتصادی مطرح در صنعت نیز محاسبه شوند تا بر مبنای میزان مطلوبیت هر یک از آنها (که به شرایط خاص هر کشور مربوط می‌باشد). دیدگاه کامل و جامعی نسبت به برآوردهای مالی اقتصادی و مبنای آنها حاصل گردد.

در این فصل با ارائه معیارهای محاسبه هر یک از موارد برآورد سرمایه ثابت و در گردش و توضیح پیرامون هر یک، هزینه‌های ثابت و متغیر طرح، پیش‌بینی و قیمت تمام شده و همچنین سود سالیانه طرح محاسبه گردیده است. سپس مهمترین شاخص‌های مالی و اقتصادی طرح مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در پایان این فصل ضمن ارائه جداول سود و زیان و ترازنامه و... و ارائه کاملی از شاخص‌های اقتصادی، توجیه‌پذیری طرح را به اثبات می‌رساند.

اطلاعات مربوط به سرمایه در گردش و برآورد آن

در این بخش طبق محاسبات و بررسی‌های فنی انجام شده، هزینه‌های مربوط به سرمایه در گردش واحد از جمله هزینه مواد اولیه مصرفی، تأمین انواع انرژی مورد نیاز (آب، برق، سوخت و...)، نیروی انسانی (حقوق، مزایا و بیمه) و سایر موارد برآورد خواهد شد.

برنامه تولید سالیانه و ارزش فروش

محاسبات و بررسی‌های مالی این بخش بر اساس نحوه عملکرد واحد انجام می‌شود.

جدول ۱۶. شرایط عملکرد واحد

ردیف	نام محصولات	ظرفیت اسمی سالیانه		واحد	قیمت واحد (هزارریال)		قیمت فروش سالیانه (م ر)	
		کار شده	مورد نیاز		کار شده	مورد نیاز	کارشده	مورد نیاز
۱	دمنوشهای گیاهی	۰	۱۵	تن	۰	۴۶۰۰۰۰	۰	۶۹۰۰
۲	انواع دمنوشهای میوه‌ای	۰	۱۵	تن	۰	۳۲۰۰۰۰	۰	۴۸۰۰
جمع کل								
جمع موجود و توسعه								
۱۱۷۰۰								

تعداد روز کاری در این واحد ۲۷۰ روز می‌باشد که در هر ۱ نوبت ۸ ساعت در روز می‌باشد.

مقدار و ارزش مواد اولیه مصرفی

قیمت‌های مواد اولیه بر اساس استعلام از شرکت‌های داخلی و بازاری عمده فروشی تعیین شده است.

جدول ۱۷. برآورد هزینه تأمین مواد اولیه مصرفی

نام ماده اولیه	محل	مصرف سالیانه		واحد	قیمت واحد (هزارریال)		ارزش سالیانه (م ر)	
		موجود	توسعه		موجود	توسعه	موجود	توسعه
جعبه ۳۰ عددی دمنوش	داخلی	۰	۵۰۰,۰۰۰	عدد	۰	۲,۲۱	۰	۱۱۰۴
کارتن مادر	داخلی	۰	۱۰,۰۰۰	عدد	۰	۸,۰۰	۰	۸۰
گیاه دارویی و میوه	داخلی	۰	۳۰,۰۰۰	تن	۰	۲۵	۰	۷۵۰
فیلتر چای	داخلی	۰	۵۰۰	کیلوگرم	۰	۱۷,۰۰	۰	۹
رول opp	داخلی	۰	۵۰۰	کیلوگرم	۰	۲۸,۰۰	۰	۱۴
نخ	داخلی	۰	۵۰۰	دوک	۰	۳۰,۰۰	۰	۱۵
بروشور داخلی	داخلی	۰	۵۰۰,۰۰۰	عدد	۰	۰,۰۵	۰	۲۵
جمع								
۱۹۹۶,۱								

هزینه‌های تأمین انواع انرژی مورد نیاز

انواع انرژی مورد نیاز شامل آب، برق و سوخت می‌باشد که مقادیر مورد نیاز هر یک محاسبه شده است. بهای واحد هر یک از انواع انرژی بر مبنای آخرین نرخ‌های اعلام شده از سوی وزارتخانه‌های مربوطه تعیین شده و بر مبنای آن هزینه مربوط به آن‌ها محاسبه شده است.

جدول ۱۸. هزینه تأمین انواع انرژی مورد نیاز

شرح	واحد	مصرف سالیانه		قیمت (ریال)		ارزش کل (م ر)	
		موجود	توسعه	موجود	توسعه	موجود	توسعه
برق	کیلووات ساعت	۰	۶۰۰۰	۰	۴۵۰	۲,۷۰	۲,۷۰
آب	متر مکعب	۰	۳۲۰۰	۰	۲۸۳۰	۹,۰۶	۹,۰۶
گاز طبیعی	متر مکعب	۰	۵۰۰۰	۰	۷۰۰	۳,۵۰	۳,۵۰
جمع کل							
						۱۵,۲۶	۱۵,۲۶

هزینه خدمات نیروی انسانی

برآورد تعداد نیروی انسانی مورد نیاز در رده‌های مختلف انجام شده است و مبنای محاسبه حقوق ماهیانه هر یک از پرسنل نیز معیارهای متداول است. بر این اساس کلیه برآوردهای نیروی انسانی مورد نیاز و هزینه‌های مربوط به آن (حقوق و مزایای سالیانه) و جمع کل هزینه‌های مزبور تعیین می‌گردند. جهت برآورد نسبتاً دقیق پاداش و عیدی و اضافه کاری احتمالی، محاسبه حقوق سالیانه برای ۱۴ ماه محاسبه شده است. همچنین بر اساس مصوبات سازمان بیمه تأمین اجتماعی ۲۳ درصد از کل حقوق پرسنل به عنوان حق بیمه تأمین اجتماعی (شامل بیمه خدمات درمانی، بیمه از کار افتادگی، بیمه بازنشستگی و بیمه بیکاری) هزینه بیمه سهم کارفرما می‌باشد که باید به جمع کل حقوق پرداخت شده اضافه شود.

جدول ۱۹. هزینه‌های خدمات نیروی انسانی

جمع حقوق سالیانه (۱۴ ماه) (م ر)		متوسط حقوق ماهیهانه (م ر)	تعداد		نیروی انسانی مورد نیاز
توسعه	موجود		توسعه	موجود	
۲۲۸	۰	۱۷	۱	۰	مدیر عامل
۱۶۱	۰	۱۱,۵	۱	۰	بازاریابی و فروش، اخذ مجوزها
۱۶۱	۰	۱۱,۵	۱	۰	اداری و مالی
۱۱۹	۰	۸,۵	۱	۰	انباردار
۸۳۳	۰	۸,۵	۷	۰	کارگر
۱۱۹	۰	۸,۵	۱	۰	نگهبان
۱۶۸	۰	۱۲	۱	۰	مسئول فنی
			۱۳	۰	تعداد کل
۱۷۹۹	۰	جمع حقوق و مزایای سالیانه			
۴۱۲,۹	۰	هزینه بیمه (۲۳ درصد) جمع حقوق			
۲۲۱۲	۰	جمع کل			

جمع‌بندی و برآورد سرمایه در گردش

سرمایه در گردش طرح مطابق الگوی زیر محاسبه می‌شود:

الف) مواد اولیه و قطعات مورد نیاز: هزینه مواد اولیه و قطعات مصرفی واحد برای یک دوره سفارش (مواد داخلی ۹۰ روز کاری و مواد خارجی ۱۰۰ روز کاری) به عنوان بخشی از سرمایه در گردش لحاظ می‌شود.

ب) حقوق و دستمزد کارکنان: هزینه حقوق و دستمزد کارکنان به مدت ۰,۲۵ سال (معادل ۶۸ روز کاری) محاسبه و در برآورد سرمایه در گردش لحاظ می‌شود.

ج) انرژی مورد نیاز: هزینه تأمین انرژی مورد نیاز ۶۵ روز کاری واحد به عنوان بخشی از سرمایه در گردش محاسبه می‌شود.

د) هزینه‌های فروش: هزینه‌های فروش ۶۰ روز کاری واحد نیز جزئی از سرمایه در گردش است (هزینه‌های فروش ۱ درصد ارزش فروش سالیانه است).

ی) سایر هزینه‌ها: برای افزایش قابلیت اطمینان محاسبات و کاهش ریسک، ۵ درصد موارد فوق به جمع هزینه‌ها افزوده می‌شود.
جدول ۲۰. جمع اقلام سرمایه در گردش

ارزش کل (م)	ارزش (م ر)		تعداد / روزهای کاری	شرح
	توسعه	موجود		
۶۶۵,۵	۶۶۵,۵۴	۰	۹۰	مواد اولیه داخلی
۰	۰	۰	۱۰۰	مواد اولیه خارجی
۵۵۷,۱۸	۵۵۷,۱۸	۰	۶۸	حقوق و مزایای کارکنان
۳,۶۷	۳,۶۷	۰	۶۵	انواع انرژی
۲۶۰,۰۰	۲۶۰۰۰	۰	۶۰	هزینه‌های فروش (۱درصد فروش)
۷۴,۳۲	۷۴۳۲	۰		سایر هزینه‌های جاری (۵ درصد) موارد بالا
۱۵۶۰,۷۱	۱۵۶۰,۷			جمع کل سرمایه در گردش

۳-۳- اطلاعات مربوط به سرمایه ثابت و برآورد آن

منظور از سرمایه ثابت، آن گروه از دارایی‌های متعلق به واحد صنعتی است که ماهیتی نسبتاً ثابت یا دائمی دارند و به منظور استفاده در جریان عملیات جاری شرکت و نه برای فروش، نگهداری می‌شوند که به عنوان سرمایه ثابت، دارایی‌های سرمایه‌ای یا دارایی بلندمدت نیز اطلاق می‌گردد.

از اجزاء تشکیل‌دهنده سرمایه ثابت می‌توان دستگاه‌ها و تجهیزات خط تولید، تأسیسات زیربنایی، زمین، ساختمان و محوطه‌سازی، وسائط نقلیه، اثاثه و لوازم اداری، هزینه‌های قبل از بهره‌برداری و... را نام برد.

گرچه هیچ معیاری برای حداقل طول عمر لازم شمول یک دارایی در طبقه سرمایه ثابت وجود ندارد، اما این قبیل دارایی‌ها باید بیش از یک سال

دوام داشته باشند، زیرا هزینه‌های پرداخت شده برای اقلامی که هر ساله از بین می‌روند جزء هزینه‌های تولید سالیانه محسوب می‌شود.

با گذشت زمان، سرمایه‌های ثابت به استثنای زمین (زمینی که برای احداث ساختمان مورد استفاده قرار می‌گیرد) قابلیت بهره‌دهی خود را از دست می‌دهند. بدین لحاظ بهای تمام شده این قبیل دارایی‌ها باید در طی عمر مفیدشان به طور منظم به تدریج به حساب هزینه منظور گردد. این کاهش تدریجی بهای تمام شده، استهلاك نامیده می‌شود.

ارزش قابل بازیافت دارائی مستهلك شده در تاریخ خروج از خدمت ارزش اسقاطی خوانده می‌شود. مازاد بهای تمام شده نسبت به ارزش اسقاط دارایی ثابت، نشان‌دهنده مبلغی است که باید طی دوره عمر مفید دارایی به عنوان هزینه استهلاك در حساب‌ها لحاظ شود. چنانچه ارزش اسقاط در مقایسه با بهای تمام شده دارایی قابل توجه نباشد، در محاسبه استهلاك می‌توان از آن صرف نظر کرد.

روش‌های مختلفی برای محاسبه هزینه استهلاك وجود دارد که متداول‌ترین آن، محاسبه هزینه استهلاك به روش خطی است.

در این روش مازاد بهای تمام شده دارایی نسبت به ارزش اسقاط، به طور مساوی در طول عمر آن تقسیم می‌شود و هر ساله این مقدار به حساب هزینه‌های استهلاك منظور می‌شود.

هزینه ماشین‌آلات و تجهیزات خط تولید

هزینه ماشین‌آلات و تجهیزات به کار رفته در خط تولید بر اساس استعلام‌های به عمل آمده از شرکت‌های معتبر برآورد گردیده است که علاوه بر نرخ‌های اعلام شده از سوی سازندگان، هزینه‌هایی نیز جهت نصب و راه‌اندازی ماشین‌آلات صرف خواهد شد.

جدول ۲۱. هزینه‌های تأمین ماشین آلات و تجهیزات خط تولید

ارزش کل (م ر)		ارزش واحد (م ر)		تعداد		نام ماشین آلات
توسعه	موجود	توسعه	موجود	توسعه	موجود	
۷۸۰,۰۰	۰	۷۸۰	۰	۱	۰	ماشین بسته‌بندی چای کیسه‌ای
۲۳۴,۱۶	۰	۲۳۴,۱۶	۰	۱	۰	سیستم شستشو و رفع آلودگی
۶۴,۰۰	۰	۶۴	۰	۱	۰	آسیاب
۱۸۳,۰۰	۰	۱۸۳	۰	۱	۰	تاریخ زن جوهر افشان
۱۳,۰۰	۰	۱۳	۰	۱	۰	پمپ سانتریفوژ
۱۶۴,۰۰	۰	۱۶۴	۰	۱	۰	ماشین مخلوط کن
۴۰,۰۰	۰	۴۰	۰	۱	۰	آون
۱۵۰,۰۰	۰	۱۵۰	۰	۱	۰	انکوباتور
۵۰,۰۰	۰	۵۰	۰	۱	۰	اتوکلاو
۳۰,۰۰	۰	۳۰	۰	۱	۰	کلونجر
۴۰,۰۰	۰	۴۰	۰	۱	۰	هود شیمیایی (بخش شیمیایی میکروبی)
۹۵۰,۰۰	۰	۹۵۰	۰	۱	۰	Gc
۱۳۴,۹۰۸		سایر موارد غیر مذکور (۵ درصد) موارد بالا				
۲۸۳۳,۰۷	۰	جمع				
۱۰۰	۰	هزینه نصب				
۲۹۳۳,۰۶۵	۰	جمع کل				

جدول ۲۲. هزینه تجهیزات و تأسیسات عمومی

قیمت (م ر)		هزینه واحد(م ر)		تعداد		شرح
توسعه	موجود	توسعه	موجود	توسعه	موجود	
۱۰۰	۰	۱۰۰	۰	۱	۰	خرید امتیاز برق بقدرت ۲۵ کیلو وات آمپر با ترانس
۱۰۰	۰	۱۰۰	۰	۱	۰	خرید امتیاز آب شهرک صنعتی به همراه لوله کشی و دستگاه کلر زن
۴۵	۰	۱۵	۰	۳	۰	بخاری گازی
۶۰	۰	۶۰	۰	۱	۰	خرید امتیاز و کنتور گاز ۵۰ مترمکعب به همراه لوله کشی
۳۲	۰	۸	۰	۴	۰	کولر آبی
۱۵	۰	۳۰	۰	۴	۰	کوگازی جهت انبار(جهت تثبیت دما در انبار محصول)-رفاهی- مدیریت
۵	۰	۵	۰	۱	۰	آب سرد کن
۲۰۰	۰	۲۰۰	۰	۱	۰	سرور مرکزی با نرم افزار اداری مالی
۲۰۰	۰	۲۰۰	۰	۱	۰	دیزل ژنراتور
۱۲	۰	۲	۰	۶	۰	دوربین مدار بسته با ۶ دوربین و سیستم ارتباط تلفنی
۸۷۴	۰			جمع		

جدول ۲۴. محوطه سازی و ساختمان

ردیف	شرح	مقدار کار	هزینه واحد(م ر)	هزینه کل(م ر)
۱	خاکبرداری و تسطیح	۱۰۰۰	۰,۱۲	۱۲۰
۲	حصار کشی و دیوار کشی	۱۴۰	۱	۱۴۰
۳	خیابان کشی و آسفالت	۱۰۰	۰,۵	۵۰
۴	فضای سبز و روشنایی	۱۰۰	۰,۸	۸۰
۵	تولید	۲۰۰	۸	۱۶۰۰
۶	تمییز کردن و جدا سازی	۴۵	۶,۹	۳۱۰,۵
۷	انبارها (محصول و ادواری)	۱۵۰	۶	۹۰۰
۸	آزمایشگاه	۴۰	۷,۵۵	۳۰۲
۹	اداری	۳۰	۷	۲۱۰
۱۰	رخکن	۲۰	۶	۱۲۰
۱۱	نگهبانی	۱۰	۶	۶۰
جمع کل		۴۹۵		۳۸۹۳,۵

هزینه وسائل نقلیه و وسایل حمل و نقل

با توجه به عدم برآورد وسیله حمل و نقل هزینه‌ای نیز برای مورد ذکر شده برآورد نمی‌گردد.

هزینه اثاثه اداری

با در نظر گرفتن حجم امور اداری این واحد تولیدی، بابت تهیه اثاثیه اداری مبلغ ۸۷۴ میلیون ریال در نظر گرفته می‌شود.

جدول ۲۵. برآورد تاسیسات مورد نیاز

قیمت (م ر)		هزینه واحد(م ر)		تعداد		شرح
توسعه	موجود	توسعه	موجود	توسعه	موجود	
۱۰۰	۰	۱۰۰	۰	۱	۰	خرید امتیاز برق بقدرت ۳۵ کیلو وات آمپر با ترانس
۱۰۰	۰	۱۰۰	۰	۱	۰	خرید امتیاز آب شهرک صنعتی به همراه لوله کشی و دستگاه کلر زن
۴۵	۰	۱۵	۰	۳	۰	بخاری گازی
۶۰	۰	۶۰	۰	۱	۰	خرید امتیاز و کنتور گاز ۵۰ مترمکعب به همراه لوله کشی
۳۲	۰	۸	۰	۴	۰	کولر آبی
۱۲۰	۰	۳۰	۰	۴	۰	کوگازی جهت انبار(جهت تثبیت دما در انبار محصول)-رفاهی-مدیریت
۵	۰	۵	۰	۱	۰	آب سرد کن
۲۰۰	۰	۲۰۰	۰	۱	۰	سرور مرکزی با نرم افزار اداری مالی
۱۲	۰	۲	۰	۶	۰	دوربین مدار بسته با ۶ دوربین و سیستم ارتباط تلفنی
۶۷۴	۰	جمع				

هزینه‌های قبل از بهره‌برداری

هزینه‌های قبل از بهره‌برداری به روش زیر محاسبه شده و در سرمایه‌گذاری ثابت لحاظ می‌شود که به آنها اشاره می‌شود:

الف) هزینه مطالعات اولیه: بابت هزینه مطالعات مقدماتی و تهیه طرح توجیهی و جواز تأسیس واحد و... معادل ۰/۳ درصد و بابت دریافت مجوزهای لازم برای تأسیس و ثبت شرکت معادل ۰/۱ درصد سرمایه‌گذاری ثابت لحاظ می‌شود.

ب) هزینه ثبت قراردادها و تسهیلات مالی: این هزینه‌ها معادل ۰/۰۶۵ درصد میزان وام بانکی در نظر گرفته می‌شود.

ج) هزینه‌های مربوط به آموزش، راه‌اندازی و بهره‌برداری آزمایشی: هزینه آموزش معادل ۱۰ روز حقوق و مزایای پرداختی و هزینه راه‌اندازی و بهره‌برداری آزمایشی معادل ۲ روز مواد اولیه و انرژی در نظر گرفته می‌شود.

د) هزینه‌های جاری دوره اجرای طرح: ماهانه ۱۲ میلیون ریال و برای مدت ۱۰ ماه در نظر گرفته می‌شود.

ح) هزینه‌های پیش‌بینی نشده: ۳/۵ درصد موارد فوق به عنوان هزینه‌های پیش‌بینی نشده قبل از بهره‌برداری در نظر گرفته می‌شود.

جدول ۲۶. هزینه‌های قبل از بهره‌برداری

ارزش (م ر)		شرح
توسعه	موجود	
۲۲,۰۷	.	هزینه مطالعات مقدماتی، تهیه طرح اجرایی و... (۰,۳٪ سرمایه ثابت)
۷,۳۶	.	هزینه‌های تأسیس شرکت و دریافت مجوزهای مختلف (۰,۱٪ سرمایه ثابت)
۱۲۰	.	هزینه‌های جاری در دوره اجرای طرح
۱۶,۵۲	.	هزینه‌های مربوط به دریافت تسهیلات بانکی (۰,۰۶۵٪ وام بانکی)
۹۱,۵	.	هزینه‌های آموزش، راه‌اندازی و بهره‌برداری آزمایشی (۱۰ روز حقوق و ۲ روز مواد اولیه و انرژی)
۹,۰۱	.	سایر هزینه‌های قبل از بهره‌برداری (۳,۵٪ موارد بالا)
۲۶۶,۵	.	جمع

جمع‌بندی اجزاء و برآورد سرمایه ثابت

رقم حاصل، کل سرمایه‌گذاری ثابت مورد نیاز طرح را برآورد می‌کند.

جدول ۲۷. برآورد سرمایه ثابت

شرح	موجود (م ر)	توسعه (م ر)
ماشین آلات و تجهیزات تولید	۰	۲۹۳۳,۱
تجهیزات و تأسیسات عمومی	۰	۶۷۴,۰
وسایط نقلیه و حمل و نقل	۰	۰
ساختمان و محوطه سازی	۰	۳۸۹۲,۵
اثاثیه و لوازم اداری	۰	۱۵۷,۶
هزینه‌های قبل از بهره برداری	۰	۲۶۶,۵
جمع	۰	۷۹۲۳,۶

کل سرمایه گذاری

با توجه مقادیر سرمایه‌گذاری ثابت و سرمایه در گردش طرح مقدار کل سرمایه‌گذاری برآورد می‌شود. لازم به ذکر است که معادل ۹۰ درصد سرمایه ثابت از طریق وام بانکی تأمین خواهد شد که در تنظیم ترازهای مالی طرح مد نظر قرار می‌گیرد.

جدول ۲۸. برآورد کل سرمایه گذاری

شرح	متقاضی		بانک		جمع
	مبلغ (م ر)	درصد	مبلغ (م ر)	درصد	
سرمایه ثابت	۱۵۸۴,۷	۲۰٪	۶۰۹۸,۹۱	۸۰٪	۷۹۲۳,۶
سرمایه در گردش	۱۵۶۰,۷	۱۰۰٪	۰	۰٪	۱۵۶۰,۷
جمع کل سرمایه گذاری	۳۱۴۵,۴		۶۰۹۸,۹۱		۹۴۸۴,۳

هزینه‌های تولید

برای تولید هر محصول علاوه بر سرمایه‌گذاری مورد نیاز جهت احداث و راه‌اندازی واحد، هزینه‌هایی نیز باید به صورت سالیانه و در طول دوره فعالیت واحد منظور کرد. این هزینه‌ها شامل اقلامی مانند حقوق کارکنان، تأمین انرژی و... می‌باشد. در این بخش هزینه‌های ثابت و متغیر برآورد می‌شود تا بتوان بر

اساس آن نسبت به تهیه ترازهای مالی طرح و محاسبه شاخص‌های مالی و اقتصادی اقدام کرد.

هزینه‌های ثابت

هزینه‌های ثابت، هزینه‌های است که با تغییر سطح تولید تغییر نمی‌کند. هر چند با به ۰ رسیدن میزان تولید (تعطیلی کارخانه) بعضی از اقلام هزینه ثابت نیز حذف می‌شوند ولی در تجزیه و تحلیل‌های مالی با توجه به کوتاه مدت بودن وقفه فوق، می‌توان فرض کرد که این هزینه‌ها وجود دارند. از بارزترین مثال‌های چنین هزینه‌هایی هزینه بیمه کارخانه و هزینه تسهیلات دریافتی می‌باشند. بعضی از اقلام هزینه‌ای نیز کاملاً ثابت نیستند ولی تا حدودی ماهیت ثابت دارند. به عنوان مثال هزینه حقوق کارکنان دفتر مرکزی و اداری واحد بستگی به میزان تولید ندارد. همچنین با تغییرات جزئی در مقدار تولید، هزینه حقوق پرسنل تولیدی نیز ثابت است.

لذا برای در نظر گرفتن چنین استقلالی ۸۵ درصد حقوق کارکنان به عنوان هزینه ثابت منظور می‌شود. بنابراین برای تفکیک چنین بخش‌هایی درصدی از این هزینه‌ها به عنوان هزینه ثابت در نظر گرفته می‌شود. در جدول اجزاء هزینه ثابت این واحد ارائه و جمع‌بندی شده است. در ستون درصد این جدول تعیین شده است که ماهیت ثبات این هزینه و حدود استقلال آن از میزان تولید چه مقداری است.

جدول ۲۹. برآورد هزینه‌های ثابت

شرح	ارزش دارائی (م ر)	درصد	مبلغ (م ر)
ماشین‌آلات و تجهیزات	۲۹۳۳.۱	۵	۱۴۶.۷
تأسیسات	۸۷۴	۱۰	۸۷.۴
وسایل حمل و نقل	۰	۱۰	۰
ساختمان و محوطه‌سازی	۳۳۹۲.۵	۲	۶۷.۹
جمع کل هزینه تعمیر و نگهداری			۳۰۱.۹

هزینه‌های متغیر

هزینه‌های متغیر اقلامی از هزینه هستند که با تغییر سطح تولید تغییر می‌یابند. به عنوان مثال هر چه مقدار تولید بیشتر شود، مواد اولیه بیشتری مورد نیاز است. در این بخش نیز بعضی اقلام نسبت به ظرفیت تولید تغییر می‌کند ولی بستگی آن ۱۰۰ درصد نمی‌باشد. به عنوان مثال با افزایش یا کاهش تولید در حدود کم، هزینه حقوق کارکنان تغییر نمی‌کند، ولی در صورتی که افزایش تولید، منجر به اضافه کاری شود، هزینه حقوق افزایش می‌یابد یا اگر تولید از سطح خاصی کمتر شود، به کاهش پرسنل منجر می‌شود و حقوق نیز کاهش می‌یابد. به این منظور ۱۵ درصد از هزینه حقوق کارکنان به عنوان هزینه متغیر منظور می‌شود. در سایر موارد نیز درصدی از اقلام هزینه‌ای به این بخش اختصاص داده می‌شود. جدول زیر هزینه متغیر واحد را همراه با درصد وابستگی آن به تغییرات نشان می‌دهد.

جدول ۳۰. برآورد هزینه‌های متغیر

شرح	درصد	مبلغ (م ر)	
		موجود	توسعه
مواد اولیه و قطعات	۱۰۰	۰	۱,۹۹۶,۶۲۲
حقوق و مزایای کارکنان	۱۵	۰	۳۳۱,۸۴۸
انواع انرژی	۸۰	۰	۱۲,۲۰۵
هزینه تعمیر و نگهداری	۹۰	۰	۲۷۱,۷۱۳
هزینه‌های پیش‌بینی نشده تولید (۳,۵٪ موارد بالا)		۰	۹۱,۴۳۴
جمع هزینه‌های تولید		۰	۲,۷۰۳,۸۲۱
هزینه‌های عملیاتی	۸۵	۰	۵۹۷,۹۷۵
جمع کل هزینه‌های متغیر تولید		۰	۳,۳۰۱,۸

قیمت تمام شده محصول

با محاسبه هزینه‌های ثابت و متغیر طرح، کل هزینه‌های طرح مطابق جدول جمع‌بندی می‌گردد.

جدول ۳۱. برآورد کل هزینه‌های سالیانه

مبلغ (م ر)		شرح
توسعه	موجود	
۲۸۸۱,۴۲	۰	هزینه ثابت
۳۳۰۱,۸۰	۰	هزینه متغیر
۶۱۸۳,۲	۰	جمع کل هزینه‌های سالیانه

صورت‌های مالی و شاخص‌های اقتصادی طرح

کلیه محاسبات صورت‌های مالی (مشمول بر سود و زیان و ترازنامه و...) برای زمان اجرای یکساله طرح و طی ۵ ساله اول بهره‌برداری و نیز تعاریف و محاسبات شاخص‌های اقتصادی طرح به طور کامل توسط نرم افزار کامپیوتری انجام گرفته است.

ارزیابی مالی و اقتصادی طرح

نتایج محاسبات کامپیوتری صورت‌های مالی و شاخص‌های اقتصادی طرح حاکی از سودآوری طرح بوده و عمدتاً می‌توان به شاخص‌های اصلی آن از قبیل نرخ بازده داخلی، میزان تولید در نقطه سربه سر، سال‌های برگشت سرمایه و نسبت سود و زیان ویژه به سرمایه نقدی تأکید کرد که دلیل قاطعی بر توجیه پذیری و پایداری اقتصادی طرح و وجود اطمینان کافی در سرمایه‌گذاری برای احداث اینگونه واحدها می‌باشد.

جدول ۳۲. شاخص‌های مالی و اقتصادی طرح

مقدار	شرح	ردیف
۸۶	درصد سهم منابع داخلی	۱
۳۴	درصد تولید در نقطه سر به سر	۲
۵	سال‌های برگشت سرمایه	۳
۶۰۹۶۱	سرمایه گذاری ثابت سرانه (میلیون ریال)	۴
۳,۲۹	نسبت سود و زیان ویژه به سرمایه نقدی	۶

تحلیل مالی

نتایج محاسبات مالی عنوان طرح: ایجاد واحد فرآوری گیاهان دارویی

۱. برنامه تولید سالیانه

جدول ۳۳. برنامه تولید سالیانه

قیمت فروش سالیانه (م ر)		قیمت واحد (هزارریال)		واحد	ظرفیت اسمی سالیانه		نام محصولات	ردیف
توسعه	موجود	توسعه	موجود		توسعه	موجود		
۶۹۰۰	۰	۸۰۰۰۰۰	۰	تن	۱۵	۰	دمنوشهای گیاهی	۱
۴۸۰۰	۰	۵۰۰۰۰۰	۰	تن	۱۵	۰	انواع دمنوش‌های میوه‌ای	۲
۱۱۷۰۰	۰	جمع کل						
۱۱۷۰۰		جمع موجود و توسعه						

جمع کل ارزش تولید سالیانه: ۱۱۷۰۰ میلیون ریال

۲. درصد تولید نسبت به ظرفیت اسمی در پنج سال اول

سال اول سال دوم سال سوم سال چهارم سال پنجم

۸۰ ۹۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

تعداد روز کاری در این واحد ۲۷۰ روز در سال است که هر شیفت کاری معادل ۷,۵ ساعت در روز است.

۳. اخذ وام

وام مورد درخواست معادل ۸۰ درصد سرمایه ثابت منهای زمین و معادل ۶۰۹۸,۹۰ میلیون ریال می‌باشد.

۴. هزینه‌های تولید

جدول ۳۴. هزینه استهلاک

مبلغ (م ر)	درصد	ارزش دارائی (م ر)	شرح
۱۴۶۰۷	۵	۳۳۹۲,۵	ماشین آلات و تجهیزات
۸۷۰۴	۱۰	۸۷۴	تأسیسات
۰	۱۰	۰	وسایل حمل و نقل
۶۷۰۹	۲	۳۳۹۲,۵	ساختمان و محوطه سازی
۳۰۱۰۹			جمع کل هزینه تعمیر و نگهداری

جدول ۳۵. برآورد هزینه تعمیرات و نگهداری

مبلغ (م ر)	درصد	ارزش دارایی	شرح
۲۹۳۰,۳	۱۰	۲۹۳۳,۱	ماشین آلات و تجهیزات
۸۷۰۴	۱۰	۸۷۴	تأسیسات
۰	۱۰	۰	وسایل حمل و نقل
۱۶۹۰,۶	۵	۳۳۹۲,۵	ساختمان و محوطه سازی
۳۱۰,۵	۲۰	۱۵۷,۶	اثاثه و لوازم اداری
۵۸۱۰,۹			جمع استهلاک دارائی ثابت
۵۳۰,۳	۲۰	۲۶۶۰,۵	استهلاک هزینه قبل از بهره برداری
۶۳۵۰,۱			جمع کل هزینه استهلاک

جدول ۳۶. هزینه‌های عملیاتی

مبلغ (م ر)	شرح
۰	هزینه‌های غیر پرسنلی دفتر مرکزی
۶۰	هزینه‌های جاری آزمایشگاه
۵۸۵	هزینه‌های فروش (۵٪ فروش سالانه)
۵۸۰۵	هزینه‌های حمل و نقل (۰۰۵٪ فروش سالانه)
۷۰۳۰۵	جمع کل هزینه‌های عملیاتی

۵. قیمت تمام شده محصول

جدول ۳۷. برآورد هزینه‌های ثابت

مبلغ (م ر)		درصد	شرح
توسعه	موجود		
۱۸۸۰٫۵	۰	۸۵	حقوق و مزایای کارکنان
۳٫۱	۰	۲۰	انواع انرژی
۶۳۵٫۱	۰	۱۰۰	هزینه استهلاک
۳۰٫۲	۰	۱۰	هزینه تعمیر و نگهداری
۸۹٫۲	۰		هزینه‌های پیش بینی نشده تولید (۳٫۵٪ موارد بالا)
۲٫۶۳۸٫۱	۰		جمع هزینه‌های تولید
۱۰۵٫۵	۰	۱۵	هزینه‌های عملیاتی
۱۵۸	۰		هزینه بیمه کارخانه (۰٫۲٪ سرمایه ثابت)
۱۲۱٫۹۸	۰	۱۰۰	هزینه تسهیلات دریافتی (۲٪ مقدار وام)
۲۸۸۱٫۴			جمع

جدول ۳۸. برآورد هزینه‌های متغیر (بر اساس ظرفیت اسمی)

مبلغ (م ر)		درصد	شرح
توسعه	موجود		
۱٫۹۹۶٫۶۲۲	۰	۱۰۰	مواد اولیه و قطعات
۳۳۱٫۸۴۸	۰	۱۵	حقوق و مزایای کارکنان
۱۲٫۲۰۵	۰	۸۰	انواع انرژی
۲۷۱٫۷۱۳	۰	۹۰	هزینه تعمیر و نگهداری
۹۱٫۴۳۴	۰		هزینه‌های پیش بینی نشده تولید (۳٫۵٪ موارد بالا)
۲۰۷۰۳٫۸۲۱	۰		جمع هزینه‌های تولید
۵۹۷٫۹۷۵	۰	۸۵	هزینه‌های عملیاتی
۳۳۰۱٫۸	۰		جمع کل هزینه‌های متغیر تولید

جدول ۳۹. برآورد کل هزینه‌های سالیانه (بر اساس ظرفیت اسمی)

مبلغ (م ر)		شرح
توسعه	موجود	
۲۸۸۱,۴۲	۰	هزینه ثابت
۳۳۰,۱۸۰	۰	هزینه متغیر
۶۱۸۳,۰۲	۰	جمع کل هزینه‌های سالیانه

۶. جداول مالی

جدول ۴۰. پیش بینی عملکرد سود و زیان ویژه طرح

پنجم	چهارم	سوم	دوم	اول	سالهای بهره برداری
۱	۱	۱	۰,۹	۰,۸	درصد از ظرفیت اسمی
تولیدات:					
۱۱۷۰۰	۱۱۷۰۰	۱۱۷۰۰	۱۰۵۳۰	۹۳۶۰	کل فروش
۰	۰	۰	۰	۰	تعدیل فروش
۱۱۷۰۰	۱۱۷۰۰	۱۱۷۰۰	۱۰۵۳۰	۹۳۶۰	فروش خالص
هزینه‌های تولید					
۱۹۹۶,۶۲۲	۱۹۹۶,۶۲۲	۱۹۹۶,۶۲۲	۱۷۹۶,۹۶	۱۵۹۷,۲۹۸	مواد اولیه
۲۲۱۲,۳۲	۲۲۱۲,۳۲	۲۲۱۲,۳۲	۱۹۹۱,۰۸۸	۱۷۶۹,۸۵۶	حقوق و دستمزد
۱۵,۲۵۶	۱۵,۲۵۶	۱۵,۲۵۶	۱۳,۷۳۰۴	۱۲,۲۰۴۸	انرژی
۳۰۷,۹۰۳۳	۳۰۷,۹۰۳۳	۳۰۷,۹۰۳۳	۲۷۷,۱۱۲۹	۲۴۶,۳۲۲۶	نگهداری و تعمیرات
۱۵۸,۶۲۳۵	۱۵۸,۶۲۳۵	۱۵۸,۶۲۳۵	۱۴۲,۷۶۱۲	۱۲۶,۸۹۸۸	هزینه‌های پیش بینی نشده
۵۹۶,۸۵۱۵	۵۹۶,۸۵۱۵	۵۹۶,۸۵۱۵	۵۹۶,۸۵۱۵	۵۹۶,۸۵۱۵	استهلاک دارایی‌هایی ثابت
۵۲۸۷,۵۷۶	۵۲۸۷,۵۷۶	۵۲۸۷,۵۷۶	۴۸۱۸,۵۰۴	۴۳۴۹,۴۳۱	جمع هزینه‌های تولید
۵۲۸۷,۵۷۶	۵۲۸۷,۵۷۶	۵۲۸۷,۵۷۶	۴۸۱۸,۵۰۴	۴۳۴۹,۴۳۱	بهای تمام شده محصول
۶۴۱۲,۴۲۴	۶۴۱۲,۴۲۴	۶۴۱۲,۴۲۴	۵۷۱۱,۴۹۶	۵۰۱۰,۵۶۹	سود ناویژه

هزینه‌های عملیاتی					
۷۰۳,۵	۷۰۳,۵	۷۰۳,۵	۶۳۳,۱۵	۵۶۲,۸	جمع هزینه‌های عملیاتی
۵۷۰۸,۹۲۴	۵۷۰۸,۹۲۴	۵۷۰۸,۹۲۴	۵۰۷۸,۳۴۶	۴۴۴۷,۷۶۹	سود عملیاتی
هزینه‌های غیر عملیاتی					
۵۳,۵۴۲۴۹	۵۳,۵۴۲۴۹	۵۳,۵۴۲۴۹	۵۳,۵۴۲۴۹	۵۳,۵۴۲۴۹	استهلاک هزینه‌های قبل از بهره برداری
۴۳۴,۱۰۹۷	۴۳۴,۱۰۹۷	۴۳۴,۱۰۹۷	۴۳۴,۱۰۹۷	۴۳۴,۱۰۹۷	هزینه تسهیلات مالی
۴۸۷,۶۵۲۲	۴۸۷,۶۵۲۲	۴۸۷,۶۵۲۲	۴۸۷,۶۵۲۲	۴۸۷,۶۵۲۲	جمع هزینه‌های غیر عملیاتی
۵۲۲۱,۲۷۲	۵۲۲۱,۲۷۲	۵۲۲۱,۲۷۲	۴۵۹۰,۶۹۴	۳۹۶۰,۱۱۷	سود و زیان ویژه
.	سود سهام
۵۲۲۱,۲۷۲	۵۲۲۱,۲۷۲	۵۲۲۱,۲۷۲	۴۵۹۰,۶۹۴	۳۹۶۰,۱۱۷	سود ویژه پس از کسر مالیات و سود سهام
۱۸۹۹۳,۳۵	۱۳۷۷۲,۰۸	۸۵۵۰,۸۱۱	۳۹۶۰,۱۱۷	.	سود سنواتی
۲۴۲۱۴,۶۳	۱۸۹۹۳,۳۵	۱۳۷۷۲,۰۸	۸۵۵۰,۸۱۱	۳۹۶۰,۱۱۷	سود نقل به تراز نامه

جدول ۴۱. منابع و مصارف

۵۲۲۱,۲۷۲	۵۲۲۱,۲۷۲	۵۲۲۱,۲۷۲	۴۵۹۰,۶۹۴	۳۹۶۰,۱۱۷	سود و زیان ویژه	
۵۹۶,۸۵۱۵	۵۹۶,۸۵۱۵	۵۹۶,۸۵۱۵	۵۹۶,۸۵۱۵	۵۹۶,۸۵۱۵	استهلاک داراییهای ثابت	
۵۳,۵۴۲۴۹	۵۳,۵۴۲۴۹	۵۳,۵۴۲۴۹	۵۳,۵۴۲۴۹	۵۳,۵۴۲۴۹	استهلاک هزینه‌های قبل از بهره برداری	
۵۸۷۱,۶۶۶	۵۸۷۱,۶۶۶	۵۸۷۱,۶۶۶	۵۲۴۱,۰۸۸	۴۶۱۰,۵۱۱	جمع منابع عملیاتی	
				۱۵۸۴,۹۷۵	سرمایه گذاری نقدی	
				۶۰۹۹,۹۰۲	وام بلند مدت	
۵۸۷۱,۶۶۶	۵۸۷۱,۶۶۶	۵۸۷۱,۶۶۶	۵۲۴۱,۰۸۸	۴۶۱۰,۵۱۱	جمع منابع	
مصارف						
					۷۶۵۷,۱۶۵	هزینه‌های سرمایه‌ای
					۲۶۷,۷۱۲۵	هزینه‌های قبل از بهره برداری
.	.	.	۱۵۶,۰۷۱	۴۶۸,۲۱۲۹	۹۳۶,۴۲۵۹	سرمایه در گردش
						بازپرداخت:
۱۲۱۹,۹۸	۱۲۱۹,۹۸	۱۲۱۹,۹۸	۱۲۱۹,۹۸	۱۲۱۹,۹۸		کمک مالی بانک
۶۴۲,۵	۶۴۲,۵	۶۴۲,۵	۶۴۲,۵	۶۴۲,۵		مالیات
.		سود سهام
۱۸۶۲,۴۸	۱۸۶۲,۴۸	۱۸۶۲,۴۸	۲۰۱۸,۵۵۱	۲۳۳۰,۶۹۳	۸۸۶۱,۳۰۳	جمع مصارف
۴۰۰۹,۱۸۵	۴۰۰۹,۱۸۵	۴۰۰۹,۱۸۵	۳۲۲۲,۵۳۷	۲۲۷۹,۸۱۷	۱۱۷۶,۴۳-	مازاد
۱۶۳۵۳,۴۸	۱۲۳۴۴,۳	۸۳۳۵,۱۱۳	۴۳۲۵,۹۲۸	۱۱۰۳,۳۹۱	۱۱۷۶,۴۳-	مازاد انباشته

جدول ۴۲. ترازنامه پیش بینی شده

دارایی‌های جاری						
۱۶۳۵۳,۴۸	۱۳۳۴۴,۳	۸۳۳۵,۱۱۳	۴۳۳۵,۹۲۸	۱۱۰۳,۳۹۱	۱۱۷۶,۴۳-	اضافه نقدینگی جمع شده
۱۵۶۰,۷۱	۱۵۶۰,۷۱	۱۵۶۰,۷۱	۱۵۶۰,۷۱	۱۴۰۴,۶۳۹	۹۳۶,۴۲۵۹	موجودی انبار و مطالبات
۱۷۹۱۴,۱۹	۱۳۹۰۵,۰۱	۹۸۹۵,۸۳۳	۵۸۸۶,۶۳۸	۲۵۰۸,۰۰۳	۲۴۰-	جمع داراییهای جاری
داراییهای ثابت						
۷۶۵۷,۱۶۵	۷۶۵۷,۱۶۵	۷۶۵۷,۱۶۵	۷۶۵۷,۱۶۵	۷۶۵۷,۱۶۵	۷۶۵۷,۱۶۵	سرمایه گذاری ثابت
۲۹۸۴,۲۵۸	۲۳۸۷,۴۰۶	۱۷۹۰,۵۵۵	۱۱۹۳,۷۰۳	۵۹۶,۸۵۱۵		کسر استهلاک جمع شده
۴۶۷۲,۹۰۸	۵۲۶۹,۷۵۹	۵۸۶۶,۶۱۱	۶۴۶۳,۴۶۲	۷۰۶۰,۳۱۴	۷۶۵۷,۱۶۵	باقیمانده سرمایه گذاری ثابت
۰	۵۳,۵۴۴۴۹	۱۰۷,۰۸۵	۱۶۰,۶۲۷۵	۲۱۴,۱۷	۲۶۷,۷۱۲۵	هزینه قبل از بهره برداری خالص
۴۶۷۲,۹۰۸	۵۳۲۳,۳۰۱	۵۹۷۳,۶۹۵	۶۶۲۴,۰۸۹	۷۲۷۴,۴۸۳	۷۹۲۴,۸۷۷	جمع داراییهای ثابت
۲۳۵۸۷,۱	۱۹۲۲۸,۳۱	۱۵۸۶۹,۵۲	۱۲۵۱۰,۷۳	۹۷۸۲,۵۱۴	۷۶۸۴,۸۷۷	جمع داراییها
بدهی ها						
۰	۰	۰	۰	۰		اعتبارات
۰	۰	۰	۰	۰		مالیات
۰	۰	۰	۰	۰		سود قابل تقسیم
۰	۱۲۱۹,۹۸	۲۴۳۹,۹۶۱	۳۶۵۹,۹۴۱	۴۸۷۹,۹۲۲	۶۰۹۹,۹۰۲	وام بلند مدت
۱۵۸۴,۹۷۵	۱۵۸۴,۹۷۵	۱۵۸۴,۹۷۵	۱۵۸۴,۹۷۵	۱۵۸۴,۹۷۵	۱۵۸۴,۹۷۵	سرمایه سهامداران
۲۱۰۰۲,۱۳	۱۶۴۲۳,۳۵	۱۱۸۴۴,۵۸	۷۲۶۵,۸۱۱	۳۳۱۷,۶۱۷	۰	سود تقسیم نشده جمع شده
۲۳۵۸۷,۱	۱۹۲۲۸,۳۱	۱۵۸۶۹,۵۲	۱۲۵۱۰,۷۳	۹۷۸۲,۵۱۴	۷۶۸۴,۸۷۷	جمع بدهی ها
محاسبه خالص گردش وجوه نقدی						
						منابع:
۵۸۷۱,۶۶۶	۵۸۷۱,۶۶۶	۵۸۷۱,۶۶۶	۵۲۴۱,۰۸۸	۴۶۱۰,۵۱۱		جمع منابع عملیاتی
۴۶۷۲,۹۰۸						ارزش قرضه سرمایه ثابت

۱۰۶ تولید دمنوش‌های گیاهی و میوه‌ای

ارزش قراضه سرمایه در گردش					
۱۵۶۰٫۷۱					
۱۲۱۰۵٫۲۸	۵۸۷۱٫۶۶۶	۵۸۷۱٫۶۶۶	۵۲۴۱٫۰۸۸	۴۶۱۰٫۵۱۱	جمع منابع
۴۳۴٫۱۰۹۷	۴۳۴٫۱۰۹۷	۴۳۴٫۱۰۹۷	۴۳۴٫۱۰۹۷	۴۳۴٫۱۰۹۷	هزینه تسهیلات مالی
۱۲۵۳۹٫۳۹	۶۳۰۵٫۷۷۵	۶۳۰۵٫۷۷۵	۵۶۷۵٫۱۹۸	۵۰۴۴٫۶۲	جمع منابع و هزینه تسهیلات مالی
مصارف					
					هزینه سرمایه ای
					هزینه‌های قبل از بهره برداری
۰	۰	۰	۱۵۶۰٫۷۱	۴۶۸٫۲۱۲۹	سرمایه در گردش
۰	۰	۰	۱۵۶۰٫۷۱	۴۶۸٫۲۱۲۹	جمع مصارف
۱۲۱۰۵٫۲۸	۵۸۷۱٫۶۶۶	۵۸۷۱٫۶۶۶	۵۰۸۵٫۰۱۷	۴۱۴۲٫۳۹۸	خالص گردش وجوه(بدون هزینه تسهیلات)
۱۲۵۳۹٫۳۹	۶۳۰۵٫۷۷۵	۶۳۰۵٫۷۷۵	۵۵۱۹٫۱۲۷	۴۵۷۶٫۴۰۷	خالص گردش وجوه(با هزینه تسهیلات)

جدول ۴۳. محاسبه ارزش افزوده

۲۲۱۲٫۳	حقوق کارمندان و کارگران
۶۴۲٫۵	بیمه و مالیات
۵۹۶٫۹	استهلاک
۰٫۰	هزینه‌های دفتر مرکزی
۵۸٫۵	هزینه‌های حمل و نقل
۲۵۷۰٫۰	سود سالیانه در ظرفیت مبنا
۰٫۰	سایر
۶۰۸۰٫۲	جمع ارزش افزوده

جدول ۴۴. محاسبه سهم منابع داخلی

۱,۹۹۶,۶۲	مواد اولیه داخلی
۲,۲۱۲	حقوق کارگران
۶۴۳	بیمه و مالیات
۵۹۶,۹	استهلاک
۰	هزینه‌های غیر پرسنلی دفتر مرکزی
۵۹	هزینه‌های فروش و حمل و نقل
۲۵۷۰	سود سالیانه در ظرفیت مبنا
۲۰۱۹,۲۰	سایر
۱۰۰۹۵,۹۹	جمع کل

جدول ۴۵. مالی

۰,۴۵	حاشیه سود خالص	۴۰۳۹,۸	هزینه نقطه سربه سر
۵۰,۰۰	سطح زیر بنای سرانه	۳۴,۵۳	درصد نقطه سربه سر
۰,۴۵	نسبت سود به فروش	۲۰,۵۶	نرخ بازگشت سرمایه
۰,۶۶	نسبت سود به سرمایه	۴,۸۶	سالهای بازگشت سرمایه
۳,۲۹	نسبت سود به سرمایه نقدی	۰,۲۰	نسبت سرمایه در گردش به سرمایه ثابت
۸۶	درصد سهم منابع داخلی	۶۰۹,۶۱	سرمایه گذاری ثابت سرانه
		۳۷,۰۱	درصد ارزش ماشین آلات به سرمایه ثابت
		۹۰۰,۰	فروش سرانه
		۱۷۰,۱۸	متوسط حقوق سرانه
		۰,۵۲	درصد ارزش افزوده بر مبنای فروش
		۰,۴۹	حاشیه سود عملیاتی

ضمیمه: تقاضای مجوز تولید دمنوش در گروه مواد غذایی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

اداره نظارت بر مواد آرایشی، بهداشتی و مواد غذایی

فرم درخواست صدور / تمدید پروانه ساخت و بسته بندی

۱. نام و نشانی واحد تولیدی

کارخانه / کارگاه:
واقع در:
شماره تلفن:..... شماره پست تصویری:.....

۲. مشخصات واحد تولیدی

خوردنی، آشامیدنی ☐ آرایشی، بهداشتی ☐	نوع واحد تولیدی یا بسته بندی
تولیدی و بسته بندی ☐ فقط بسته بندی ☐ فعالیت‌های دیگر ☐	نوع فعالیت

۳. پروانه‌ها

شماره و پروانه تاسیس از وزارت صنایع یا جهاد کشاورزی:
شماره پروانه بهره برداری از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:
پروانه مسئول فنی:
نام و نام خانوادگی مسئول فنی: مدارج تحصیلی:
نشانی:..... تلفن:.....

۴. مشخصات فرآورده

نام فرآورده: موارد مصرف:
مشخصات ظروف بسته بندی:
وزن یا حجم خالص فرآورده:

۵. فرمول فرآورده

ردیف	نام شیمیایی	نام تجاری	نام شیمیایی به لاتین	درصد
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				

۶. روش ساخت

روش ساخت بصورت مختصر توضیح داده شود

--

۷. ویژگی‌های فیزیکی، میکروبی و شیمیایی فرآورده نهایی

نتیجه آزمون	آزمایش‌های انجام شده	ردیف
		۱
		۲
		۳
		۴

۸. نام و مشخصات منابع، مآخذ و استانداردهای مورد استفاده در

فرمول ساخت و تعیین ویژگی‌های فرآورده نهایی

نام و نام خانوادگی مسئول فنی تاریخ تکمیل پرسشنامه

امضا

اظهاری نظر آزمایشگاه مواد غذایی و بهداشتی استان در مورد توانایی

آزمایشگاه کارخانه برای آزمایش محصول مورد تقاضا:

.....

.....

.....

.....

.....

اظهاری نظر نهایی اداره نظارت دانشگاه علوم پزشکی مربوطه:

.....

.....

.....

.....

.....